

UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA ŠPORT

Janez Ohnjec

**NEKATERE ZNAČILNOSTI PUBLIKACIJ (REVIJ), KI JIH JE
SOFINANCIRALA FUNDACIJA ZA ŠPORT V LETU 2007**

Diplomsko delo

Ljubljana 2009

UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA ŠPORT

Janez Ohnjec

Mentorica: izr. prof. dr. Mojca Doupona Topič

Somentorica: izr. prof. dr. Marjeta Kovač

Recezent: prof.dr. Janko Strel

**NEKATERE ZNAČILNOSTI PUBLIKACIJ (REVIJ), KI JIH JE
SOFINANCIRALA FUNDACIJA ZA ŠPORT V LETU 2007**

Diplomsko delo

Ljubljana 2009

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici in somentorici za nesebično pomoč ter usmerjanje pri pisanju diplomskega dela.

Posebna zahvala Maji, Samu ter vsem ostalim, ki so mi pomagali pri zbiranju podatkov za nastalo diplomsko delo. Zahvala tudi očetu za veliko mero potrpljenja in bodrenja. Hvala lektorici Vesni.

Brez vaše pomoči mi ne bi uspelo.

IZVLEČEK

Nekatere značilnosti publikacij (revij), ki jih je sofinancirala fundacija za šport v letu 2007

Šport predstavlja pomembno dejavnost v življenju vsakega človeka. Glede na to, da je ponudba športov pestra, želi vsak od nas vedeti, kaj nam določen šport prinaša, kako nam koristi in kako ga pravilno izvajamo. Te informacije posredujejo javnosti mediji. V diplomskem delu so v ospredju specializirane športne revije, ki naj bi javnost informirale o dogodkih z določenega športnega področja in jo tudi strokovno bogatila in ozavestila. Športne revije sofinancira Fundacija za financiranje športnih dejavnosti v Republiki Sloveniji (Fundacija za šport). Slednja naj bi preko revij seznanjala javnost z vsemi pojavnimi oblikami športa ter tako zadovoljila javni interes. A žal kakovost in vsebine nekaterih revij ne izpolnjujejo tega bistvenega namena. Kakovost slovenskih športnih revij je zelo različna. Mnoge izmed njih si res ne zaslužijo, da bi jih Fundacija za šport denarno podprla. Predlog je, da je potrebno uvesti nadzor nad porabo finančnih sredstev fundacije ter dejansko sofinancirati strokovne revije in tiste, ki v smeri trajnostnega razvoja uresničujejo javni interes.

Ključne besede: športne revije, Fundacija za šport, mediji, sofinanciranje, javni interes, kakovost.

Kazalo

Seznam prikazov	7
1 UVOD	8
2 POMEN ŠPORTNE DEJAVNOSTI	9
2.1 Pomen športa	9
2.2 Šport kot (vrhunsko) blago in vloga medijev pri njegovi "prodaji"	11
2.3 Organiziranost športa v Sloveniji in svetu.....	13
2.4 Javni interes, zakonodaja in trajnostni razvoj v športu.....	15
2.4.1 Javna sfera.....	17
2.4.2 Civilna sfera	19
2.4.3 Olimpijski komite Slovenije	20
2.4.4 Nacionalne zveze olimpijskih športov:	20
2.5 Fundacija za šport.....	22
2.5.1 Pravilnik Fundacije za šport.....	25
2.6 Nov model vrednotenja športnih panog.....	26
2.7 Kriteriji ustreznosti športnih publikacij, ki jih sofinancira Fundacija za šport.....	27
3 SLOVENSKI MEDIJSKI PROSTOR	28
3.1 Splošne opredelitve.....	28
3.2 Javna občila in novinarska teorija	31
4 PREDMET, PROBLEM IN NAMEN	33
5 CILJI IN HIPOTEZE	34
6 METODE DELA	35
6.1 Vzorec.....	35
6.1.1 Osebna izkaznica poljudne revije in izdajatelja:.....	36
6.1.2 Osebna izkaznica strokovno znanstvene revije in izdajatelja:	48
6.1.3 Publikacije za otroke.....	52
6.2 Vzorec spremenljivke za analizo vsebinske kakovosti.....	52
6.3 Vzorec spremenljivke za analizo finančne učinkovitosti	54
7 METODE	54
7.1 Metode za ugotavljanje vsebinske kvalitete – poljudne revije.....	54
7.1.1 Metoda 1	54
7.1.2. Metoda 2	55
7.2 Metode za ugotavljanje vsebinske kvalitete - strokovno-znanstvene revije.....	55

7.2.1. Metoda 1	55
7.2.2. Metoda 2	57
7.3 Metode za ugotavljanje finančne učinkovitosti	58
7.3.1 Metoda 1	58
7.3.2 Metoda 2	58
8 REZULTATI	59
8.1 Vsebinski del	59
8.1.1. Rezultati po metodi 1 – vsebinski del	59
8.1.2. Rezultati po metodi 2 - vsebinski del	61
8.2 Končne ocene kakovosti dobljene s prvo in drugo metodo	63
8.3 Finančni del	64
8.3.1 Rezultati po Metodi 1 – Finančni del	64
8.3.2 Rezultati po Metodi 2 - Finančni del	66
8.4 Rezultati po Metodi 1	69
8.5 Rezultati po Metodi 2	70
9 UGOTOVITVE IN POTRJEVANJE HIPOTEZ.....	70
10 ZAKLJUČEK	72
11 LITERATURA	75

Seznam prikazov

Sheme:

<i>Shema 1: Upravni in civilni vidik športa</i>	14
---	----

Tabele:

<i>Tabela 1: Pravilnik fundacije o založništvu</i>	25
<i>Tabela 2: Vzorec ankete</i>	53
<i>Tabela 3: Vzorec finančnega izračuna</i>	54
<i>Tabela 4: Rezultati anketnega vprašalnika – poljudne revije</i>	59
<i>Tabela 5: Rezultati anketnega vprašalnika – strokovno znanstvene revije</i>	60
<i>Tabela 6: Prikaz števila novinarskih vrsti, podvrsti in žanrov – poljudne revije</i>	61
<i>Tabela 7: Prikaz števila novinarskih vrsti, podvrsti in žanrov – strokovno znanstvene revije</i>	62
<i>Tabela 8: Založniški podatki in finančni izračuni – poljudne revije</i>	65
<i>Tabela 9: Založniški podatki in finančni izračuni – strokovno - znanstvene revije</i>	66
<i>Tabela 10: Estetska učinkovitost in vrednost dodeljenih sredstev, razvrščena od najvišjega do najnižjega zneska – poljudne revije</i>	66
<i>Tabela 11: Estetska učinkovitost in vrednost dodeljenih sredstev – strokovno - znanstvene revije</i>	67
<i>Tabela 12: Količina oglasnega prostora in dodeljena sredstva za eno stran razvrščeno od najvišjega do najnižjega – poljudne revije</i>	67
<i>Tabela 13: Količina oglasnega prostora in dodeljena sredstva – strokovno - znanstvene revije</i>	68

1 UVOD

Časopisi, priloge, revije, bilteni, zborniki ipd. so postali skorajda neopazen del našega vsakdanjika in mnogi jih imamo za nekaj samoumevnega. Publikacije se vedno bolj specializirajo, tako da dejansko dosežejo ciljno občinstvo. Le še časopisi ter množične publikacije ostajajo zvesti pestri ter široki ponudbi prikazovanja različnih dogodkov, kar je logično, saj je njihova ciljna skupina vsak človek, čemur ustreza naklada.

Eno izmed področij založništva je tudi športno založništvo, ki skrbi za obveščanje javnosti o športnih dogodkih ter tudi informira športnike ter vse druge zainteresirane o strokovnosti določenega športa, njegovi dejavnosti, rezultatih ipd. V diplomskem delu je torej področje obravnavanja športna založniška dejavnost. Ker gre za zelo široko področje, saj imamo tudi v Sloveniji pester ter raznolik izbor športnih revij in časopisov, sem se odločil za ožje področje, in sicer za obravnavanje tiste založniške dejavnosti, ki jo sofinancira Fundacije za šport od leta 2007 naprej. Glavni problem pri sofinanciranih publikacijah iz Fundacije za šport je njihova dejanska učinkovitost uresničevanja javnega interesa. Sofinanciranje tovrstnih gradiv mora prinesiti športno kvaliteto v javno in civilno družbeno sfero ter spodbujati izpopolnjevanje in usposabljanje kadra, ki deluje na tem področju, zato morajo biti slednje dosegljive ter razumljive najširšemu krogu državljanov. Ozko strokovno in znanstveno usmerjene revije pa morajo zagotoviti nenehen razvoj stroke, plemenititi kader in tako razvijati vidik vrhunskega - tekmovalnega športnega udejstvovanja kot tudi vse ostale pojavne oblike športa. Ne smemo pozabiti, da je vrhunski šport potreben za razvoj in premikanje človeških mej, vendar je šport za zdravje in sprostitev celotne populacije prav tako pomemben kot tudi športna vzgoja na šolah.

Problem se pojavi pri preveliki širini oz. razdrobljenosti dodeljenih sredstev in slabemu pregledu sofinanciranih publikacij. Ali finančni upravičenci res zastopajo interese Fundacije in javnosti? Ponujajo dovolj strokovno in kvalitetno gradivo?

Namen diplomske naloge je izoblikovati neodvisno mnenje, predstaviti poglobljen pregled športnih revij in zbornikov, ki jih je Fundacija za šport sofinancirala v letu 2007. Pregled in analiza bosta temeljila na novinarski teoriji, finančnih kazalcih ter oblikovnemu, subjektivno - kritičnemu vidiku. Ugotovil bom šibke točke tako založnikov kakor tudi kriterijev za dodeljevanje sredstev Fundacije za šport, ponudil pragmatično rešitev za izboljšavo celotnega koncepta.

Pri sestavljanju diplomske naloge sem uporabil deskriptivni pristop ter v njegovem okviru metodo kompilacije, kar pomeni, da sem povzemal znana dejstva iz strokovne literature in gradiv. Prav tako pa sem uporabil tudi metodo analiziranja po kazalnikih, metodo proučevanja, indukcijo, primerjalno metodo in anketni vprašalnik. S pomočjo omenjenih metod sem prišel do določenih zaključkov, ki so predstavljeni v posebnem poglavju ter nazadnje podal predloge za rešitev omenjene problematike.

Vsebinsko se naloga deli na dva sklopa: teoretični ter empirični. V teoretičnem delu sem podal izhodišča športni dejavnosti ter založništva, prav tako pa sem predstavil tudi pomen Fundacije za šport. V empiričnem delu sem raziskoval kvaliteto različnih športnih revij, medsebojno vrednotil po danih kriterijih ter ugotavljal upravičenost dodeljenih sredstev.

Športna dejavnost me zanima, zato tudi rad posežem po dobri strokovni reviji, ki prinaša nekaj več kot zgolj naštevanje dejstev ter rezultatov. Prav zaradi osebnega interesa me je zanimala kvaliteta tovrstnih revij, način financiranja ter nenazadnje kot podjetnika sama uspešnost podajanja vsebin ter poslovanja športnih publikacij.

2 POMEN ŠPORTNE DEJAVNOSTI

2.1 Pomen športa

“Zdrav duh v zdravem telesu“ ni le dar, ki ga imaš ali nimaš po prednikih, v veliki meri je tudi odvisen od načina življenja. (Ulaga, 1980)

Šport. Vsi ga poznamo. Z njim smo se srečali v šoli, ga gledali na televiziji, prebirali o športnih dosežkih v dnevnikih in revijah, poslušali športne prenose po radiju ter se nekateri tudi o športu učili. Kot pribito velja dejstvo, da si je o športni aktivnosti vsak ustvaril svoje mnenje in obilo definicij, šport je izmuzljiv pojem, ker se njegova pojavnost in poslanstvo spreminjata skupaj z občestvom človeškega obstoja in delovanja. Lahko smo prepričani le v to, da šport ni muha enodnevnica.

O športu se ljudje pogovarjamo vsak dan, a smo vendarle pogosto v zadregi, če nas kdo vpraša: ”Kaj pa je pravzaprav šport?” Še najlažje je doseči soglasje o tem, da odgovor ni tako preprost, kot se zdi na prvi pogled. Nemško olimpijska športna zveza (DOSB) se je na primer oprla na Športno-znanstveni leksikon. DOSB je bila med drugimi prisiljena opredeliti šport tudi zato, da bi lahko izdelala pravilnik in merila, s katerimi pogojuje sprejemanje osrednjih

nemških panožnih športnih zvez in športnih zvez s posebnimi nalogami v svoje članstvo. Cilj ukvarjanja z neko športno zvrstjo mora biti za vsakega posameznika izvajanje zanjo značilne (določujoče) gibalne (motorične) aktivnosti. Izvajanje za športno aktivnost značilne gibalne aktivnosti mora biti smoter sam po sebi. (O.G., v Delo, 5.2.2008)

Šport kot sestavina človekove kulture in družbe je v osnovi namenjen zadovoljevanju človekovih potreb, interesov in želja. Kultura športa je močno prepletena s sistemom vrednot tako na ravni posameznika kot tudi ožjega in širšega družbenega okolja. (Šugman, 2006)

Sam bi ga opredelili kot aktivnost, fizično dejavnost človeka. Njegova neizpodbitna pojavna oblika je telo v gibanju. Ni športa brez giba, brez transformacije in stalnega rušenja in vzpostavljanja ravnotežja. Je "naravno" stanje telesa, kajti VSE neprenehoma vibrira, spreminja obliko, od atoma do galaksij. Živimo v trenutku, v dihu. Toda gibanje postane šport šele takrat, ko ga postavimo v določene okvirje, v pravila igre in elemente estetike. Je fenomen človeške civilizacije, kjer se lahko posamezniki »igrajo« pod enakimi pogoji. Vsaka športna aktivnost v svojem bistvu nosi v duhu tako imenovan fair-play, ki človeka in njegove dejavnosti oplemeniti s človečnostjo.

S športom (gibanjem) sporočamo in komuniciramo z materijo. Soočamo se z našo lastno telesnostjo. Vpetost telesa in duha je v gibu skrajno prvobitna, je ustvarjalna interakcija z okoljem. Tudi mentalna aktivnost je svojevrstno gibanje, vendar ne doseže tiste neposredne oblike stvarnosti in telesnosti. Treba je poudariti, da vsako gibanje ni šport, ker nima okvirja, v katerem bi deloval, toda vsak šport je gibanje in komunikacija s telesom.

Ravnovesje duha in telesa je prvinska zahteva, *conditio sine qua non* človekovega obstoja, njegove nravnosti in naravnosti. Danes mnogi, zlasti pedagogi, vidijo prav v ne sprevrženemu športu področje, ki ima vsaj v dogledni prihodnosti možnost, da s svojimi prvinskimi vrednotami zmanjša negativne vplive porabniške civilizacije. S športom ustvarja človek specifičen svet, z merili, lastnimi športu. Svet šport je le eden od mnogih svetov, ki jih ustvarjamo na raznih področjih dela, kulture, znanosti, umetnosti, je hkrati resničen in domišljijski. Lastnost sproščanja ustvarjalne energije in domišljije ohranja človek praviloma do pozne starosti. V tem je po mnenju nekaterih antropologov največja prednost človeka pred vsemi drugimi bitji. (Doupona in Petrovič, 2000)

Slehnemu človeku, mlademu in staremu, pomeni telesno gibanje nekaj, kar sodi med življenjske potrebe. Brez dela, brez psihofizičnega udejstvovanja človek peša, hira in propada. V telesni vzgoji, športu in rekreaciji vse bolj upoštevamo dognanje, da je človek razvojno bitje. (Ulaga, 1980)

Šport prinaša koristi tako posamezniku kot gospodarskim subjektom in celotni družbi. Mnogi športniki se s športom preživljajo, podjetniki z njim ustvarjajo dobičke in navsezadnje tudi rekreativci – kar potrjujejo številne raziskave – živijo bolje in dlje. So bolj vitalni in zdravi od tistih, ki se ne ukvarjajo s športom. Zato prispevajo k boljšemu javnemu zdravju, za katerega skrbi država. Šport lahko pomembno spodbuja številne procese socializacije pri mladih in odraslih. Prav gotovo je še vedno nezamenljiv element vzgoje. S športom lažje pristopamo k pridobivanju znanja, spretnosti in izobraževanja nasploh. Zaradi vseh navedenih in še drugih posrednih zunanjih učinkov, ki jih v družbo prinaša šport, pa lahko utemeljeno trdimo, da imajo od tega neposredne in posredne koristi domala vsi prebivalci. Zato je logično in korektno, da človek, ki se s športom ukvarja, del koristi, ki jih ima, sofinancira sam. Drugi del koristi, ki imajo pozitivni učinek za celotno družbo, pa sofinancira država v obliki proračuna na državni in lokalni ravni ali pa z domišljenim sistemom davčnih in drugih olajšav, ki spodbujajo naložbe v šport. (Bednarik, 1996)

Uspeh usmeritve športa, ki stremi h kakovosti človekovega življenja je odvisen tako od posameznika, družine, šole, vladnih in nevladnih institucij na tem področju, strokovnih institucij do Fakultete za šport kot najvišje znanstvene in pedagoške institucije, vseh strokovnih delavcev in športnih funkcionarjev kakor tudi sredstev javnega obveščanja. (Ambrožič idr., 1995)

2.2 Šport kot (vrhunsko) blago in vloga medijev pri njegovi "prodaji"

Ko govorimo o trženju v športu za vse, imamo vselej v mislih tržni splet kot celovit in temeljni družbeni odnos menjave na področju športnega trga, ki ponuja kupcem športne programe. Današnja družba bolj kot kdajkoli prej uporablja menjalne procese za zagotavljanje potrebnih virov in zadovoljevanje svojih potreb. Ob tem pa tako organizacija kot posameznik nepretrgoma vstopata v različne in številne menjalne odnose, v katerih sta za uresničevanje svojih ciljev prisiljena uporabljati znanja in spretnosti trženja. Prav tako mora organizacija zasnovati primeren program, poiskati ustrezne poti do kupca ter ga prepričati, da se bo na ponudbo odzval. (Retar, 1996)

V zadnjih letih se pogosto postavljajo vprašanja o pomenu vrhunškega športa, njegovih zunanjih učinkih na celotno družbo in smiselnost sofinanciranja iz javnih financ. Z vidika ekonomskih teorij športni trening kot produkcija začne proces, v športnem tekmovanju se vrši distribucija športnega rezultata in z gledanjem športnega dogodka se vrši njegova poraba. Vendar pa poraba športnega dosežka ni edini končni člen verige dejavnosti, ampak je to tudi menjava športnega rezultata. Menjava se vrši do različnih javnosti (gledalci, sponzorji, javni financerji, državna uprava) in za različne namene (financiranje, statusne pravice). Menjalna vrednost (še zlasti pri športnih organizacijah netekmovalnega športa) nastopa tudi znotraj same športne organizacije (zadovoljstvo pri vadbi: oblikovanje telesa, zdravje, dobro počutje, druženje) zaradi pozitivnih učinkov udejstvovanja, ki so v širšem družbenem interesu (število športno aktivnih, obseg volonterskega dela, mreža družbeno koristnih programov), pa tudi v širšem okolju - t.i. model mnogovrstnih uporabnikov (Chelladurai, 2006, v Delovno gradivo Fundacije za šport 2007).

Odziv na produkt vedno pusti določen vtis in naloga športnega menedžmenta je, da ta vtis sprejme kot izziv, tako da pridobi na svojo stran slehernega uporabnika. Produkt ima to moč, saj se uporabnik poistoveti z njim, hkrati pa tudi s producentom. Tako ima športni menedžer dvojno vlogo pri vplivanju na uporabnika. V bistvu v vseh primerih govorimo o športnih storitvah, pri tem pa športni menedžment deluje na temelju nekaterih pravil in poznavanja umetnosti vodenja v upravljanju virov k postavljenim ciljem. (Šugman, 2006)

Toda učinki na družbo niso le pozitivni. Še posebej vrhunski šport nam prevečkrat popači podobo zdrave tekmovalnosti in nasilje v športu je zagotovo pokazatelj, da zahodno civilizacijo pretresa kriza vrednot.

Kakor je pojav nasilja v športu povezan s splošnimi značilnostmi človeške družbe, tako se v zelo podobnem razmerju pojavlja tudi odnos družba: sredstva javnega obveščanja. Glavni problem športa in javnih občil je njuno manipuliranje, pri čemer prevladujeta procesa politizacije in komercializacije. Ta pojava, ki prežemata šport in javno komuniciranje, izvirata iz istih središč moči, tako da so šport in javna občila v isti navezi oziroma začaranem krogu. Oboji so manipulirani in obenem manipulirajo. (Bergant, 1993). Pa vendar vrhunski dosežki imajo v športu svoj prostor, ne kot sejem močnih mišic in razčlovečenih robotov, temveč kot širjenja meja ustvarjalnosti posameznika, s katero se ta vključuje v nacionalno in občečloveško kulturo. (Ambrožič idr., 1995)

Vrhunski športni dosežek kot osnovni produkt vrhunškega športa je vzrok, da se veliko število otrok in mladine ukvarja z določeno športno panogo, saj so znani in priljubljeni vrhunski športniki njihovi idoli, ki jim želijo slediti. (Delovno gradivo Fundacije za šport, 2007)

Prav zaradi tega je problem nedovoljenih poživil in ostalih popačenj toliko večji.

Vpogled v zgodovino športa nam razkriva, da je dogajanje v športu posledica nenehnega razvoja športne dejavnosti. Šport se je širil, zato se je pojavila potreba po njegovi urejenosti, sistematizaciji, informatizaciji, vodenju in organiziranosti, skratka po menedžmentu športne dejavnosti. In ko neka dejavnost postane preobsežna, jo je treba ustrezno urediti, kajti če hoče športnik dosežati vrhunske rezultate, se mora podrediti sistemu treniranja, če hoče športna organizacija delovati, mora izvajati aktivnosti, ki so vir preživetja ipd. (Šugman, 2006a)

Organizacija kot inštitucija temelji na pravno-formalnih razmerjih med osebami, ki imajo skupne interese. Člani organizacije se odločijo za interna pravila, po katerih izkazujejo svojo pripadnost in vdanost. Vsak prevzame odgovornost za obstoj organizacije in se trudi po svojih najboljših močeh. Potemtakem govorimo o organizaciji kot sistemu. (Šugman, 2006a)

Šport že nekaj časa ni le telesna/gibalna/motorična dejavnost, ampak postaja v vsem svetu, in tako je tudi pri nas, vedno pomembnejši kazalec civilizacijske, družbene in gospodarske ravni države, še posebno pa prvina kakovosti življenja slehernika. Vendar bi bilo "šport kot prvino kakovosti življenja napačno razumeti kot nekaj, kar bomo dosegli z normativnim ali drugačnim urejanjem tega področja." Tako gledamo lahko doumemo šport kot vrednoto, ki jo neprestano uresničujemo, ne pa uresničimo. (Šugman, 2006b)

Besede učijo, zgledi vlečejo (Latinski pregovor).

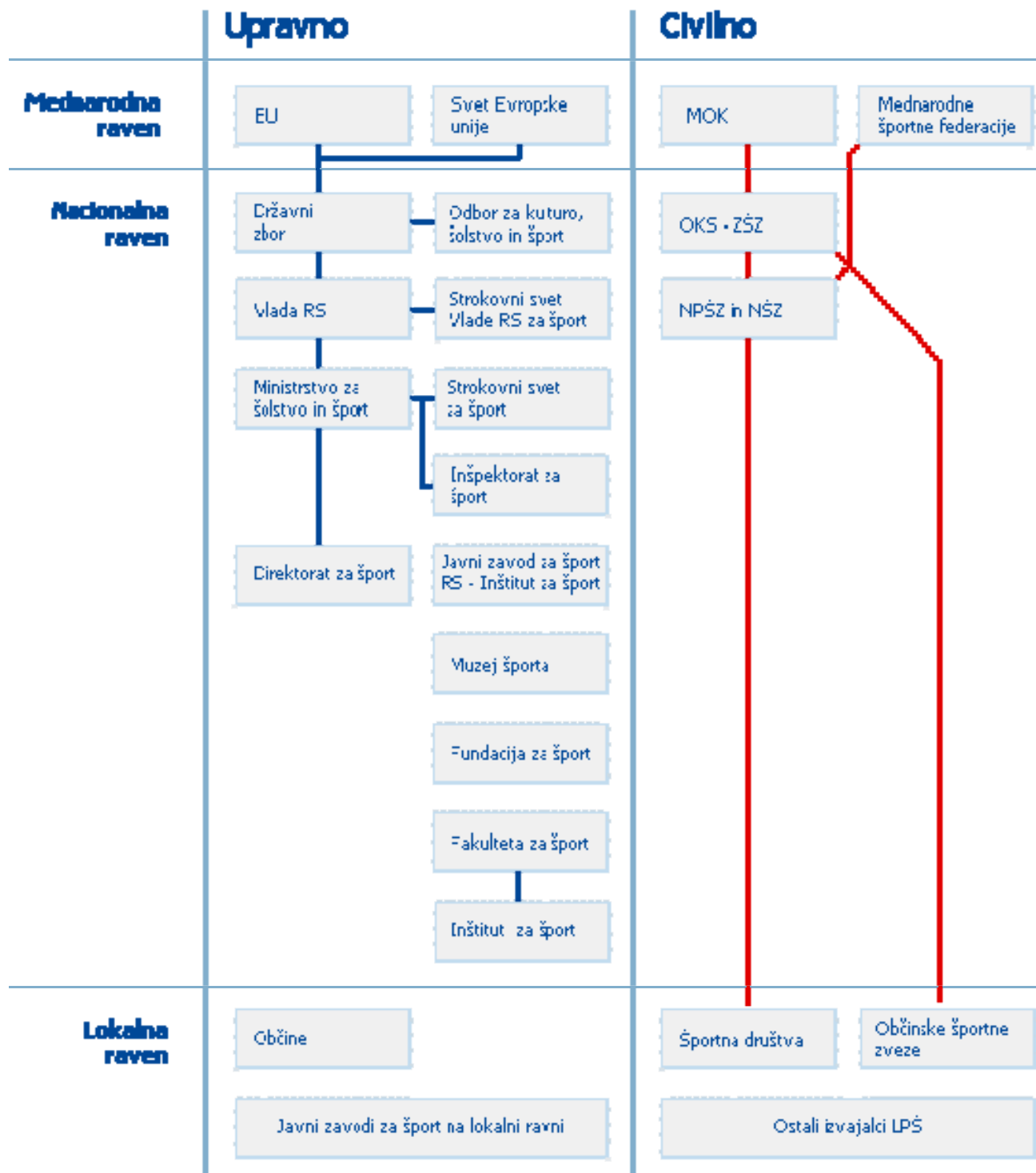
2.3 Organiziranost športa v Sloveniji in svetu

"Organizacija je kakršnakoli skupina ljudi, ki želi doseči cilje, ki bi jih posamezniki ne mogli doseči". (Šugman, 2006a)

Na organiziranost športa v Sloveniji in v svetu lahko gledamo skozi dva glavna vidika: in sicer upravnega in civilnega. Upravni del zajema mednarodno raven, nacionalno in občinsko. Na mednarodni, torej najvišji upravni ravni, deluje Evropska skupnost in Svet Evropske unije.

Na nacionalni ravni deluje Državni zbor preko Odbora za kulturo, šolstva in športa, nato Vlada Republike Slovenije preko Strokovnega sveta Vlade RS za šport in tako dalje.

Shema 1: Upravni in civilni vidika športa

*VIR: http://www.sport.si/sport_v_sloveniji.php

2.4 Javni interes, zakonodaja in trajnostni razvoj v športu

Vednost o človeku, ki se je izoblikovala v obdobju humanizma, je utemeljila idejo o telesnih praksah športa kot osnovnih pogojih za razvoj posameznikove osebnosti. Jean Jacques Rousseau, ki mu v sodobnih učbenikih pripisujejo vizionarski pogled, je v svojih delih utemeljeval igre in telesno aktivnost kot sredstvo vzgoje. Poudarjal je pomembnost vzgoje telesa za razvoj posameznika. Rousseau je zapisal:« *Telesna vzgoja naj postane sestavni del splošnega vzgojnega sistema ne samo zaradi telesnega zdravja, temveč tudi zato, ker brez nje ni humanističnega razvoja celotne človekove osebnosti, ni zdravega duha, ki se lahko razvije le v zdravem telesu*«. (Šugman, 1997)

Javni interes je interes večine državljanov. V imenu državljanov ga oblikuje parlament in ga zapiše v zakone. Delovanje v športu je interesno in prostovoljno. Športna dejavnost je zaradi svoje krepostne in globoko moralne narave (vsaj takšna si vsi želimo, da bi bila) nepogrešljiva v vsaki državi, ki skrbi za lastno prebivalstvo in uživa demokratična načela.

Signifikativna vloga športa v moderni družbi je torej ta, da velikim množicam nudi različne izkušnje iskrenega obnašanja in prijetnega navdušenja. Ljudje so šport razumeli kot del njihove družbe; predvsem delovni razred ga je potreboval za derutinizacijo. Tukaj se srečamo s teorijo, da ta dejavnost posnema realno življenje in stalno se spreminjajoča meja med rutino in dinamiko determinira nepogrešljivost v družbi. (Doupona, 1999)

Javni interes v športu obsega naloge nacionalnega in lokalnega pomena v vseh segmentih športa, ki se opredelijo v Nacionalnem programu športa in programih športa lokalnih skupnosti, zlasti na področju: športne vzgoje, športne rekreacije, kakovostnega športa, vrhunškega športa in športa invalidov.

Posamezne oblike športa so v Sloveniji opredeljen v Zakonu o športu, ki je bil izdan leta 1998. Športna vzgoja je dejavnost otrok in mladine, ki se prostovoljno ukvarjajo s športom zunaj obveznega vzgojno-izobraževalnega programa, ne glede na njegovo pojavno obliko. Športna rekreacija je športna dejavnost odraslih vseh starosti in družin, kakovostni šport je priprava in tekmovanje posameznikov, ki nimajo objektivnih strokovnih, organizacijskih in materialnih možnosti za vključitev v program vrhunškega športa in jih program športne rekreacije ne zadovoljuje, vrhunski šport je priprava in tekmovanje športnikov, ki imajo status mednarodnega, svetovnega in perspektivnega razreda, šport invalidov je dejavnost invalidov

vseh starosti, ki se prostovoljno ukvarjajo s športom. (Zakon o športu 2. člen; [Uradni list RS 22/1998](#))

Javni interes, torej interes države, je prepoznaven v tem, da s športom posredno vpliva na izboljšanje javnega zdravja, pospešuje potrošnjo športnih dobrin in produktov, pozitivno vpliva na rast turističnega gospodarstva, posredno omogoča odpiranja novih delovnih mest in spodbuja ponudbo za kakovostno preživljanje prostega časa, ki postaja vse pomembnejša sociološka in ekonomska kategorija. Država (in lokalne skupnosti) torej skladno z nacionalnim programom sofinancira izvajalce letnega programa športa.

Sicer pa lahko šport uvrstimo tudi med dobrine posebnega družbenega pomena. Za oskrbo s takimi dobrinami pa seveda obstaja nesporni javni interes, ki se izkazuje tudi v zgoraj navedenem sofinanciranju iz javnih sredstev. (Bednarik, 1998)

Način uresničevanja javnega interesa v športu se opredeli z nacionalnim programom, ki ga sprejme Državni zbor na predlog Vlade Republike Slovenije. Slovenski Nacionalni program športa je bil sprejet leta 2000.

Pred določitvijo predloga nacionalnega programa si mora vlada pridobiti mnenje Strokovnega sveta Republike Slovenije za šport in soglasje Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez. Če Olimpijski komite Slovenije in vlada ne dosežeta soglasja iz prejšnjega odstavka v šestih mesecih, vlada predloži nacionalni program v obravnavo Državnemu zboru, če z njim po ponovni obravnavi soglašata Strokovni svet Republike Slovenije za šport. (Zakon o športu, 5. člen, [Uradni list RS 22/1998](#))

Nacionalni program določa zlasti:

- izhodišča in usmeritve športa,
- vsebino in obseg posameznih pojavnih delov dejavnosti v športu, ki se financirajo ali sofinancirajo iz javnih sredstev, kot so športna vzgoja, športno rekreativna dejavnost, vrhunski šport, kakovostni šport, šport študentov in šport invalidov,
- razvojne in strokovne naloge v športu,
- upravljanje športa,
- okvirna merila za finančno ovrednotenje. (Zakon o športu, 6. člen, [Uradni list RS 22/1998](#))

V zadnjih dveh desetletjih so ljudje začeli spoznavati, da ne morejo imeti zdrave družbe ali gospodarstva v svetu, katerem je toliko revščine in degradacije okolja. Gospodarskega razvoja ne moremo ustaviti, spremeniti pa moramo njegovo smer, da bo postal manj uničujoč za okolje.

Trajnostni razvoj je izredno težko definirati. Definicij je kar nekaj, najbolj preprosta in najbolj nazorna pa je definicija Svetovne komisije za okolje in razvoj (Burtlandska komisija), ki pravi da je trajnostni razvoj » zadovoljiti trenutne potrebe, ne da bi pri tem ogrozili zadovoljevanje potreb prihodnjih generacij«. (Our Common Future, 1987)

Leta 1992 je v Riu de Janeiru potekal prvi vrh o trajnostnem razvoju in sprejetih je bilo veliko načel. Umanotera je leta 1995 v sodelovanju z drugimi nevladnimi organizacijami pripravila dokument »Agenda 21 za Slovenijo«, v katerem so načela trajnostne družbe povzeta takole:

- spoštovanje občestva življenja in odgovornost zanj,
- izboljševanje kakovosti človekovega življenja,
- ohranjanje vitalnosti in pestrosti Zemlje,
- čim korenitejše zmanjševanje izčrpavanja neobnovljivih virov,
- upoštevanje nosilne sposobnosti Zemlje,
- spreminjanje osebnega odnosa in ravnanja,
- usposabljanje skupnosti za samostojno in odgovorno ravnanje z okoljem,
- oblikovanje državnega okvira za povezovanje razvoja in ohranitve,
- ustvarjanje svetovnega zavezništva. (Keating, 1992)

2.4.1 Javna sfera

Država, zakoni in šport

V sodobnem svetu ima šport za vsakega posameznika neprecenljiv pomen. Kakovostno preživljanje prostega časa in skrb za zdravje sta nepogrešljivi sestavini polnega življenja od mladosti prek zrelosti do starosti. Bogastvo ustvarjalnosti, ki je del vsakega skrbno načrtovanega vrhunskega športnega dosežka, pa omogoča posamezniku potrjevanje njegovih potencialov, znanja, truda, odrekanih, hkrati pa uresničitev najglobljih subtilnih hotenj. (Strel, 1998)

Vse na svetu poteka po nekih pravilih. Demokratična družba spodbuja odprto komunikacijo o pravilih skupnega življenja, saj so najboljša tista pravila, ki so kar najbolj soglasno sprejeta. O marsičem se je mogoče dogovoriti, zaradi enakopravnega obravnavanja vseh udeležencev in splošnega soglasja o razvojnih usmeritvah pa je treba nekatera pravila uskladiti tudi na ravni zakonodaje. Šport ima veliko pojavnih oblik in vsem je treba dati priložnost za razvoj. (Strel, 1998)

Država in lokalne skupnosti skrbijo za uresničevanje javnega interesa v športu. Država uresničuje javni interes v športu tako, da:

- zagotavlja sredstva za realizacijo nacionalnega programa,
- spodbuja in zagotavlja pogoje za opravljanje in razvoj športne dejavnosti,
- načrtuje, gradi in vzdržuje javne športne objekte,
- vodi stimulatívno davčno politiko.

Lokalna skupnost uresničuje javni interes v športu tako, da:

- zagotavlja sredstva za realizacijo dela nacionalnega programa, ki se nanaša na lokalne skupnosti in z zagotavljanjem sredstev za izvedbo lokalnega programa športa,
- spodbuja in zagotavlja pogoje za opravljanje in razvoj športnih dejavnosti,
- načrtuje, gradi in vzdržuje lokalno pomembne javne športne objekte.

Sredstva za uresničevanje javnega interesa na ravni države in lokalnih skupnosti se zagotavljajo iz državnega proračuna in proračuna lokalnih skupnosti. (Delovno gradivo Fundacije za šport, 2007)

Vloga Ministrstva za šolstvo in šport je v letnih programih osredotočena na opravljanje nalog s področja športne vzgoje, rekreacije, kakovostnega in vrhunškega športa ter športa invalidov, ob tem pa naj bi ministrstvo izvajalo tudi druge naloge, povezane z načrtovanjem, usmerjanjem, nadzorom ter spremljanjem športa na državni in tudi na lokalni ravni.

Ministrstvo skrbi za uresničevanje javnega interesa na področju športa predvsem kot povezovalac aktivnosti vseh subjektov, ki sodelujejo pri izvajanju nacionalnega programa. Ministrstvo skrbi za povezovanje in sodelovanje vseh v mrežo vključenih subjektov, predvsem tistih, ki so v izvrševanje nacionalnega programa vključeni kot financerji. Na

podlagi analiz mora ministrstvo pripravljati in uveljavljati tudi systemske rešitve in ukrepe ter ugotavljati uspešnost doseganja zastavljenih ciljev na področju športa.

Izvajanje nacionalnega programa na ravni lokalnih skupnosti za posamezno leto se določi z letnimi programi športa, ki jih sprejmejo občine z namenom izvajanja nalog in doseganja ciljev, ki so v javnem interesu.

Država bi morala opredeliti pojem javnega interesa na področju športa tako, da bi definirala jasno določene, merljive, dosegljive, zanesljive in časovno opredeljene cilje. Pri tem bi bilo potrebno opredeliti in nato tudi dosledno upoštevati razmejitve vlog in pristojnosti vseh subjektov, zagotoviti uresničevanje javnega interesa na področju športa v Sloveniji, predvsem pa spremembe uvesti ob aktivni udeležbi in sodelovanju vseh subjektov, vključenih v šport.

2.4.2 Civilna sfera

Društva

Po francoski revoluciji postane pravica združevanja ena temeljnih človekovih svoboščin in pravic; opredeljena je bila v Deklaraciji pravic človeka in državljana, ki jo je sprejela francoska skupščina leta 1789. (Šugman, 1998)

Društvo je prostovoljno, samostojno, nepridobitno združenje fizičnih oseb, ki se združujejo zaradi skupno določenih interesov, opredeljenih v temeljnem aktu in v skladu z zakonom o društvih. Društvo se ne sme ustanoviti oziroma ne sme opravljati pridobitne dejavnosti kot svoje izključne dejavnosti. (Zakon o društvih, 1. člen, [Uradni list RS 61/2006](#))

Društvo lahko ustanovijo najmanj tri poslovno sposobne fizične osebe oziroma pravne osebe, in sicer tako da na ustanovnem zboru sprejmejo sklep o ustanovitvi in temeljni akt društva ter izvolijo zastopnika društva. (Zakon o društvih, 2006)

Za uresničevanje svojih skupnih interesov lahko najmanj dve društvi ustanovita zvezo društev.

Zveza društev se ustanovi s pogodbo med društvi, ki jo na podlagi odločitev najvišjih organov društev sklenejo njihovi zastopniki. V pogodbi morajo biti urejena vsa temeljna vprašanja delovanja zveze. (16. člen Zakona o društvih, [Uradni list RS 61/2006](#))

2.4.3 Olimpijski komite Slovenije

Cilj delovanja Olimpijskega komiteja Slovenije (OKS) in Združenja športnih zvez (ZŠZ), slovenske krovne nevladne športne organizacije, je skupaj s svojimi članicami, nacionalnimi panožnimi športnimi zvezami in športnimi zvezami občin ter klubi in društvi, ki jih zveze združujejo, zagotavljati optimalne pogoje za delovanje in razvoj slovenskega športa v vseh njegovih pojavnih oblikah. Poslanstvo OKS-ZŠZ se kaže v delovanju na treh stebrih športa: šport za vse, šport na lokalni ravni in vrhunski šport. (<http://www.olympic.si>)

Olimpijski komite Slovenije je bil ustanovljen 15. oktobra 1991 s podpisom Olimpijske listine. Ustanovna skupščina je bila dobra dva meseca kasneje, 17. decembra 1991, na kateri je bil za predsednika izvoljen mag. Janez Kocijančič, za podpredsednika pa nosilec treh olimpijskih odličij, Miroslav Cerar. (<http://www.olympic.si>)

Mednarodni olimpijski komite (MOK) je OKS začasno priznal 17. januarja 1992, s čimer so slovenski športniki dobili možnost in pravico, da na olimpijskih igrah nastopijo kot samostojna reprezentanca. Olimpijski komite Slovenije je bil v MOK polnopravno vključen 5. februarja 1992. (<http://www.olympic.si>)

OKS-ZŠZ je osrednja športna organizacija v Sloveniji in krovna organizacija velikega dela društvene organiziranosti športa. Prav društvena organiziranost športa, v katero je vključeno 84.807 registriranih športnikov in 333.935 slovenskih državljanov, je najpomembnejši nosilec športne dejavnosti v Sloveniji. OKS-ZŠZ v svoji strukturi združuje 84 športnih zvez občin, 63 nacionalnih panožnih športnih zvez ter preko njih večino športnih društev. V Sloveniji je registriranih 7.332 športnih društev, ki predstavljajo preko 35% vseh registriranih društev v Sloveniji. (AJ PES, 2008)

2.4.4 Nacionalne zveze olimpijskih športov:

*VIR: <http://www.olympic.si/index.php?id=135>

1. ATLETSKA ZVEZA SLOVENIJE
2. ZVEZA ZA BASEBALL IN SOFTBALL SLOVENIJE
3. BADMINTONSKA ZVEZA SLOVENIJE
4. BOB ZVEZA SLOVENIJE
5. BOKSARSKA ZVEZA SLOVENIJE
6. ZVEZA DRŠALNIH ŠPORTOV SLOVENIJE
7. GIMNASTIČNA ZVEZA SLOVENIJE

8. HOKEJSKA ZVEZA SLOVENIJE
9. JADRALNA ZVEZA SLOVENIJE
10. JUDO ZVEZA SLOVENIJE
11. KAJAKAŠKA ZVEZA SLOVENIJE
12. KOLESARSKA ZVEZA SLOVENIJE
13. KOŠARKARSKA ZVEZA SLOVENIJE
14. KONJENIŠKA ZVEZA SLOVENIJE
15. LOKOSTRELSKA ZVEZA SLOVENIJE
16. NAMIZNOTENIŠKA ZVEZA SLOVENIJE
17. NOGOMETNA ZVEZA SLOVENIJE
18. ODBOJKARSKA ZVEZA SLOVENIJE
19. PLAVALNA ZVEZA SLOVENIJE
20. ROKOBORSKA ZVEZA SLOVENIJE
21. ROKOMETNA ZVEZA SLOVENIJE
22. SABLJAŠKA ZVEZA SLOVENIJE
23. SANKAŠKA ZVEZA SLOVENIJE
24. SMUČARSKA ZVEZA SLOVENIJE ZDRUŽENJE SMUČARSKIH PANOG
25. STRELSKA ZVEZA SLOVENIJE
26. TAEKWONDO ZVEZA SLOVENIJE
27. TENIŠKA ZVEZA SLOVENIJE
28. TEŽKOATLETSKA ZVEZA SLOVENIJE
29. TRIATLONSKA ZVEZA SLOVENIJE
30. VATERPOLSKA ZVEZA SLOVENIJE
31. VESLAŠKA ZVEZA SLOVENIJE
32. ZVEZA ZA HOKEJ NA TRAVI SLOVENIJE

Nacionalne športne zveze športov, ki jih MOK priznava:

1. AVTO-MOTO ZVEZA SLOVENIJE
2. BALINARSKA ZVEZA SLOVENIJE
3. BOWLING ZVEZA SLOVENIJE
4. BRIDGE ZVEZA SLOVENIJE
5. BILJARDNA ZVEZA SLOVENIJE
6. GOLF ZVEZA SLOVENIJE
7. KARATE ZVEZA SLOVENIJE
8. KEGLJAŠKA ZVEZA SLOVENIJE
9. LETALSKA ZVEZA SLOVENIJE
10. ORIENTACIJSKA ZVEZA SLOVENIJE
11. PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE
12. PLESNA ZVEZA SLOVENIJE
13. RUGBY ZVEZA SLOVENIJE
14. SLOVENSKA POTAPLJAŠKA ZVEZA
15. SQUASH ZVEZA SLOVENIJE
16. SURF ZVEZA SLOVENIJE
17. ŠAHOVSKA ZVEZA SLOVENIJE

18. ZVEZA KOTALKARSKIH ŠPORTOV
19. BRIDGE ZVEZA SLOVENIJE
20. ZVEZA WUSHU - TAIJIQUAN SLOVENIJE

Nacionalne športne zveze neolimpijskih športov:

1. FITNES ZVEZA SLOVENIJE
2. FLOORBALL ZVEZA SLOVENIJE
3. GO ZVEZA SLOVENIJE
4. JU-JITSU ZVEZA SLOVENIJE
5. KICKBOXING ZVEZA SLOVENIJE
6. RAFTING ZVEZA SLOVENIJE
7. RIBIŠKA ZVEZA SLOVENIJE
8. ZVEZA DRUŠTEV KEGLANJA NA LEDU
9. ZVEZA ZA ŠPORT INVALIDOV SLOVENIJE
10. ZVEZA ZA ŠPORTNI RIBOLOV NA MORJU
11. SLOVENSKA UNIVERZITETNA ŠPORTNA ZVEZA
12. SAMBO ZVEZA SLOVENIJE
13. ZVEZA TRADICIONALNEGA KARATEJA
14. ZVEZA ZA AVTO ŠPORT SLOVENIJE
15. SLOVENSKA ZVEZA TAJSKEGA BOKSA

2.5 Fundacija za šport

Fundacija za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji želi s svojim delovanjem doseči, da jo javnost pozna kot nepridobitno organizacijo, ki se zavzema za pridobitev čim večjih sredstev, s katerimi kakovostno sofinancira štiri pomembne dele športa: športne dejavnosti od vrhunškega športa do športa otrok in mladine, športne objekte, raziskovanje in razvoj športa ter založništvo v športu. Prizadeva si za vzpostavitev stalnega vira financiranja s strani koncesij iger na srečo. S svojim delovanjem skušala ohraniti oziroma povečevati sredstva, ki bodo uporabnikom dolgoročno predstavljala zanesljiv vir financiranja. Prizadeva si za čim bolj namensko porabo svojih sredstev. S svojim načinom delovanja skuša vzpostaviti boljše gospodarjenje s sredstvi, ki se namenjajo športu.

Raznolikost sestave fundacije omogoča demokratično izmenjavo mnenj in stališč predstavnikov različnih interesnih področij v športu. Tako fundacija predstavlja pomemben prostor razumevanja in zblíževanja ter posledično vodi v kakovostnejšo obliko organiziranja športa v Sloveniji.

Fundacijo za šport sestavlja: svet fundacije, direktor fundacije, strokovne komisije, delovne skupine, administracija, računovodska služba, pravna služba in izvajalci nadzora nad namensko porabo sredstev ter druge po potrebi sestavljene delovne skupine.

Sredstva fundacije razporeja **Svet fundacije**. Slednja sprejema tudi pravila in druge splošne akte fundacije, določa finančni načrt in sprejema zaključni račun, določa merila in pogoje za uporabo sredstev fundacije za posamezne namene, upravlja s svojimi delnicami Loterije Slovenije, gospodari z nepremičninami in drugo lastnino fundacije, imenuje direktorja fundacije, daje ustanovitelju in direktorju fundacije predloge in mnenja o posameznih vprašanih in opravlja druge, z zakonom določene naloge. Svet je sklepčen, če se seje udeleži večina članov in sprejema odločitve z večino glasov prisotnih članov, razen če je s pravili določeno drugače. Svet fundacije ima 17 članov, ki jih za dobo pet let imenuje Državni zbor.

Fundacija je pravna oseba javnega prava. V pravnem prometu nastopa samostojno, v okviru svoje dejavnosti, in sicer v svojem imenu in za svoj račun v okviru, ki je določen s tem odlokom na podlagi določb zakona o lastninskem preoblikovanju Loterije Slovenije. (Uradni list RS, št. 44/96 in 47/97) Fundacija je ustanovljena za upravljanje s sredstvi, pridobljenimi iz dajatev na podlagi določb 19., 46. in 48. člena Zakona o igrah na srečo (Uradni list RS, št. 27/95), ki so namenjena za financiranje dejavnosti športnih organizacij v Republiki Sloveniji zaradi uresničevanja javnega interesa na področju športa. Namen fundacije je trajen in splošno koristen. Fundacija je nepridobitna, njeno delo je javno. Fundacija upravlja z ustanovitvenim premoženjem, tako da se njegova vrednost ne zmanjša, razen če tako zaradi izjemnega položaja odloči svet fundacije in k tej odločitvi da soglasje Državni zbor.

Nastanek Fundacije za šport je povezan s sprejetjem Zakona o igrah na srečo. Fundacija pridobiva sredstva za izvajanje svoje dejavnosti iz dajatev prirediteljev iger na srečo po določbah Zakona o igrah na srečo, in sicer:

- s plačili koncesijskih dajatev za trajno prirejanje klasičnih iger na srečo,
- s plačili koncesijskih dajatev za prirejanje posebnih iger na srečo,
- s plačili dajatev za občasno prirejanje klasičnih iger na srečo.

Po starem Zakonu o igrah na srečo se je prihodke Loterije Slovenije, zmanjšane za pokritje obveznosti, in delilo v razmerju okoli 50:50 med Loterijo Slovenijo in socialno- humanitarne-športne organizacije.

Novi Zakon o igrah na srečo opredeljuje drugačno razdelitev sredstev med invalidskimi in humanitarnimi organizacijam ter športnimi organizacijam. Za upravljanje s sredstvi iger na srečo ustanavlja dve fundaciji: Fundacijo za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji ter Fundacijo za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji ali skrajšano Fundacijo za šport.

Igre na srečo po zakonu so igre, pri katerih imajo udeleženci za plačilo določenega zneska enake možnosti zadeti dobitke, izid igre pa je izključno ali pretežno odvisen od naključja ali kakšnega negotovega dogodka. Prirejanje iger na srečo je izključna pravica Republike Slovenije. Igre na srečo se lahko prirejajo le na podlagi dovoljenja oziroma koncesije pristojnega organa.

Od 10.4.1998 prihajajo sredstva iger na srečo, namenjenih financiranju športnih organizacij, neposredno na račun Fundacije za šport. Pravilnik o merilih in pogojih za uporabo sredstev določa način razporeditev sredstev, pogoje za sofinanciranje izvajalcev programov, postopek za izbor izvajalca in merila za izbor izvajalcev, katerih programi se financirajo oziroma sofinancirajo iz sredstev fundacije. Osnovna dejavnost fundacije, s katero uresničuje svoj namen, je sofinanciranje štirih področij športa: športne dejavnosti (ne manj kot 40 in ne več kot 50% sredstev), gradnje športnih objektov (ne manj kot 40 in ne več kot 50% sredstev), raziskovanja in razvoja športa (ne manj kot 4 in ne več kot 12% sredstev) ter založništva v športu (ne manj kot 1 in ne več kot 4% sredstev). Enkrat letno se sredstva razdeljujejo z javnim razpisom, ki mora biti objavljen najkasneje do 15. oktobra v Uradnem listu Republike Slovenije. Podlaga za finančno konstrukcijo javnega razpisa sta finančni in delovni načrt fundacije, zato morata biti le-ta sprejeta septembra.

S sredstvi za športne dejavnosti se sofinancirajo: dejavnosti vrhunškega športa, dejavnosti športne vzgoje otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport, programi reprezentanc do 50%, dejavnosti interesne športne vzgoje otrok in mladine, športne dejavnosti študentov in športna rekreacija.

S sredstvi za založniško dejavnost se sofinancira znanstvena, strokovna literatura v vseh medijih s področja športa: strokovne knjige in zgoščenke, strokovne in znanstvene revije oziroma deli revij s strokovno ali znanstveno tematiko ter zbornike strokovnih in znanstvenih kongresov in posvetov. Sredstva za založniško dejavnost, ki jih namenja fundacija, lahko predstavljajo največ 75% stroškov. Sprememba, ki se veže na stroške recenziranja na

področju založništva v športu, je Svet fundacije sprejel zaradi racionalizacije upravljanja s sredstvi. Po pravilniku, enega recenzenta za strokovne knjige določi Svet fundacije, kar posledično predstavlja stroške recenziranja. Z namenom, da se Fundacija za šport izogne tem stroškom in zadrži nadzor nad strokovnostjo recenzentov, je fundacija spremenila določilo tako, da morajo kandidati pridobiti soglasje fundacije k imenovanju recenzenta.

2.5.1 Pravilnik Fundacije za šport

Prednost pri izboru programov založništva v športu imajo programi z boljšimi možnostmi uresničevanja javnega interesa na področju športa in programi z boljšimi zmožnostmi uspešne realizacije glede na pripravljena gradiva oziroma lansko porabo sredstev, torej imajo prednost pri izboru tisti, ki so uspešno že realizirali dodeljena sredstva fundacije. Pravilnik fundacije določa tudi, da imajo prednost pri izboru izvajalcev letnega programa nepridobitne organizacije.

Popolne vloge vrednotijo stalne strokovne komisije fundacije po metodologijah, ki izhajajo iz meril tega pravilnika. Med vrednotenjem vlog lahko stalne strokovne komisije od prosilcev zahtevajo dodatne informacije, podatke in neodvisna strokovna mnenja. Če prosilec zahtevanih dodatnih informacij ne dostavi v zahtevanih rokih, stalna strokovna komisija pripravi predlog za razdelitev sredstev na osnovi znanih podatkov.

Tabela 1: Pravilnik fundacije o založništvu

Merilo	Število točk	Opisnik
Možno uresničevanja javnega interesa na področju športa s programom	10	V celoti uresničuje javni interes
	6	Delno uresničuje javni interes
	0	Slabo uresničuje javni interes
Možnost uresničitve programa	10	Dobre zmožnosti in uspešna realizacija v preteklih letih ter ustrezne reference avtorjev
	6	Solidne zmožnosti; delno uspešna realizacija v preteklih letih oziroma prva kandidatura za podobne programe; avtor še nima referenc s področja objave
	0	Slabe zmožnosti oziroma slaba realizacija sredstev v preteklih letih; avtor še nima referenc s področja objave

Stalne strokovne komisije fundacije pripravijo predloge razdelitve sredstev po posameznih področjih letnega programa do 31. januarja prihodnjega leta glede na čas objave javnega razpisa. Na podlagi predlogov stalnih strokovnih komisij svet sprejme sklep o razporeditvi sredstev izvajalcem najkasneje do 28. februarja. Sklep o razdelitvi sredstev javnega razpisa fundacija v roku 8 dni objavi na svojih spletnih straneh in prosilce pisno obvesti o tem. Na sklep o razporeditvi sredstev izvajalcem je mogoč ugovor v roku 8 dni od prejema obvestila o objavi sklepa o razporeditvi sredstev na spletnih straneh, o katerem je dolžna odločiti komisija za pritožbe v roku 30 dni. Odločitev komisije za pritožbe je dokončna.

Fundacija za šport tudi nima pravne podlage v Zakonu o javnih naročilih, saj fundacija ni naročnik nabave blaga, oddaje gradenj ali naročanja storitev po definiciji pojmov omejenega zakona, zato določbe tega zakona uporablja zopet smiselno glede na svojo naravo delovanja.

2.6 Nov model vrednotenja športnih panog

Model poenostavlja problematiko, tako da skuša čim bolj objektivno upoštevati pomembne vidike menjalne vrednosti posameznih športnih panog. Model razvršča športne panoge v 5 razredov. Športne panoge z največjo menjalno vrednostjo so razvrščene v prvi razred in imajo v postopku vrednotenja fundacije prednost. To še ne pomeni, da je program reprezentance športne panoge iz prve skupine boljše finančno ovrednoten kot program reprezentance iz druge skupine. Opredeljevanje višine sredstev fundacije je predvsem odvisno od tekmovalnih dosežkov športne panoge.

Uporabljene spremenljivke na podlagi zbranih vrednosti objektivizirajo vidike vrednotenja športnih panog. Surove vrednosti vsake spremenljivke se pretvorijo v range. Seštevek vseh rangov znotraj enega vidika predstavlja vrednost za posamezni vidik. Za seštevek obeh rangov se uporabi delež, ki ga predstavlja posamezna enota (športna panoga) glede na seštevek vsote vseh rangov vseh enot. Na podlagi izhodišča, da se oblikuje pet skupin športnih panog, se meje med skupinami določi tam, kjer so se pojavili največji razmaki v seštevkih rangov športnih panog. Statistične analize so pokazale, da se glede na izbrane spremenljivke najbolj loči prva skupina športnih panog od vseh ostalih. Funkcijo ločevanja najbolj opredeljuje nacionalna identifikacija in delež odraslih, ki se ukvarjajo s posamezno športno panogo. (Delovno gradivo Fundacija za šport, 2007)

2.7 Kriteriji ustreznosti športnih publikacij, ki jih sofinancira Fundacija za šport

V diplomskem delu je v ospredju raziskava. Vprašanje je, ali športne publikacije ustrezajo kriterijem in namenu Fundacije za šport, ali imajo tiskane vsebine različne namene in ali delujejo v duhu finančne učinkovitosti.

Relevantni je kazalec uresničevanja javnega interesa na področju športa.

- Namen vrednotenja I: Fundacija želi sofinancirati tiste programe, ki lahko bolje uresničujejo javni interes na področju športa. Pri tem se upošteva vsebinski vidik programa (pojavnost oblika športa), predmet programa (zvrst založništva, npr. priročnik, bilten, revija), uporabnost programa v športni praksi, pomen športne panoge z vidika nacionalnega modela vrednotenja panog itd. S tega vidika bo fundacija dajala prednost pri financiranju programom založništva, ki so ozko povezani s športom. Načeloma ne bo financirala: poljudne športne literature, prevodov sodniške literature, promocijskega gradiva, biltenov s tekmovalnimi rezultati, publikacij z mejnimi vsebinami športa ipd. Med publikacijami, ki so že izdane, fundacija financira samo publikacije iz zadnjega leta.
- Namen vrednotenja II: Fundacija želi financirati programe, ki imajo možnosti, da se udeležijo v razpisnem letu. Izkušnje preteklih let kažejo, da so programi večkrat želje kot pa dejanske zmožnosti kandidatov. V procesu vrednotenja programov bo komisija zato od kandidatov na vpogled zahtevala dokazila o realizaciji programov (pripravljena gradiva). Prednost pri sofinanciranju bodo imeli programi, ki so v sklepni fazi.

Z vidika uresničevanja javnega interesa želi Fundacija glede na število in kakovost prijavljenih programov enakomerno financirati programe različnih delov športa (vrhunski šport, športno rekreacijo, šport otrok in mladine) in športnih panog ter različnih avtorjev. Strokovna komisija višje vrednoti programe, ki imajo po mnenju fundacije večje možnosti uresničevanja javnega interesa na področju športa. To so programi z naslednjimi značilnostmi.

- Programi, ki bolj odražajo vsebino projektov, ki jih je razpisnih področja založništva v športu. Če se kandidati strinjajo s pogoji sofinanciranja oblikovno zanimivih publikacij s temi vsebinami, jih fundacija sofinancira v večji meri. S takšnim načinom skuša povečati dostopnost slovenskih športnih publikacij ter dvigniti raven oblikovanja in posledično privlačnosti tovrstnih publikacij za ciljne skupine bralcev.

- Publikacije, ki so pomembne za usposabljanje strokovnih delavcev v športu, vendar njihovo izdajanje ni sofinancirano iz socialnih strukturnih skladov.
- Revije s strokovnimi vsebinami, ki jih izdajajo nacionalne športne zveze, revije s strokovnimi vsebinami, namenjene otrokom in mladini, ter znanstvene revije. Pri otroških in mladinskih revijah skuša fundacija doseči čim večjo dodano vrednost v okviru obstoječih revij: povečati obseg športnih vsebin in zboljšati kakovost prispevkov.
- Programi z višjo kakovostjo vsebine programa z vidika strokovnosti, izvirnosti, izrazoslovja in jezikoslovja.
- Dodana vrednost sofinanciranja s strani fundacije. Fundacija v večji meri sofinancira programe, kjer lahko pričakuje večji učinek njenega sofinanciranja (nove vsebine, bolj kakovostne vsebine, boljše oblikovanje, večje število izdaj oz. natisov, nižja cena ipd.), manj pa programe z manjšim pričakovanim učinkom (npr. ponatise, slabša realizacija sredstev iz preteklih let, zmožnost pokritja stroškov programa z drugimi sredstvi). (Delovno gradivo Fundacije za šport, 2007)

3 SLOVENSKI MEDIJSKI PROSTOR

3.1 Splošne opredelitve

Upoštevač dejstvo, da se v diplomskem delu nenehno govori o primernosti financiranja založniške dejavnosti Fundacije za šport ter da bom v nadaljevanju ugotavljal kriterije vrednotenja športnih revij, je prav, da tukaj povem nekaj besed o medijih v slovenskem prostoru.

Po SSKJ je revija »periodična izhajajoča publikacija s specializirano vsebino.« Publikacija pa je »knjiga, časopis, tiskano delo, namenjeno javnosti.« Obravnavane športne revije, katere financira Fundacija za šport so javnosti namenjene revije, ki se ukvarjajo s specializirano športno vsebino.

Ustreznejša je opredelitev izraza mediji, saj jih definira z vidika vloge, ki jo v družbi opravljajo. V osnovnem pomenu so množični mediji komunikacijska sredstva, ki omogočajo izmenjavo in posredovanje informacij. Mednje tako sodijo tiska, radio in televizija, poleg teh pa tudi letaki, plakati, film, knjige in sodobnejše oblike prenosa informacij, kot sta npr. teletekst in internet. Množični mediji so seveda ključni element procesa množičnega

komuniciranja, zaradi svojega velikega vpliva in pomena pa jih je mogoče opredeliti in obravnavati z različnih gledišč

V našem primeru so posebej zanimive funkcije množičnih medijev. Slednje so pri različnih komunikologih različno opredeljene – pač glede na različna teoretska izhodišča in cilje. Erjavčeva tako npr. navaja štiri osnovne značilnosti množičnih medijev:

- informacijska ali nadzorna funkcija, ki omogoča seznanjanje občinstva z dogodki,
- interpretacijska ali korelacijska funkcija, ki omogoča občinstvu, da si oblikuje mnenje,
- socializacijska funkcija, ki omogoča prenos znanja z ene generacije na drugo,
- zabavna funkcija, ki omogoča razvedrilo in sprostitev občinstva. (Erjavec, 1999)

McQuail (1987) v svojem delu *Mass Communication Theory* povzema osnovne funkcije, ki jih imajo mediji za družbo, v petih kategorijah:

- informacija – zagotavljanje informacij o dogodkih in razmerah v družbi in po svetu; nakazovanje relacij moči; olajševanje inovacij, prilagajanja in napredke;
- korelacija – razlaganje, interpretiranje in komentiranje pomena dogodkov in informacij, socializiranje, zagotavljanje podpore uveljavljenim avtoritetam in normam; koordiniranje ločenih aktivnosti; gradnja konsenza; postavljanje reda prioritete in označevanje relativnih statusov;
- kontinuiranost – izražanje dominantne kulture in prepoznavanje subkultur in novih kulturnih pojavov; ohranjanje skupnostnih vrednot;
- zabava – zagotavljanje razvedrila in sproščanja, reduciranje družbenih napetosti;
- mobilizacija – propagiranje družbenih ciljev na področju politike, vojne, gospodarskega razvoja, dela, občasno religije.

Še podrobnejšo tabelo funkcij sodobnih množičnih medijev podaja Vreg (1990) v svojem delu *Demokratično komuniciranje*:

- funkcije, ki so imanentne sodobnim množičnim medijem – informacijska, mnenjska in orientacijska (interpretiranje, komentiranje) ter akcijska (usmerjanje organizirane družbene akcije), pa tudi funkcija podeljevanja statusa in funkcija vsiljevanja družbenih norm,

- funkcije, ki jih množični mediji opravljajo kot socialne funkcije skupaj z drugimi institucijami v družbi – socializacijska (posredovanje vodilnih medijskih simbolnih vrednot in norm, miselnih in vedenjskih vzorcev), rekreacijska in zabavna (sproščanje napetosti, stresov, olajšanje), interakcijska in integracijska (razvijanje socialne empatije, identifikacije z drugimi, občutek možnosti pripadnosti, vzpostavljanje stikov),
- funkcije, ki izhajajo iz človekovih družbenih dejavnosti:
 - a) politične funkcije – konstituiranje, ohranjanje in krepitev političnega sistema, vzpostavljanje javnosti, funkcija kritike in javnega nadzora vlade, vladajočih, strank in vse ostale elite, politična artikulacijska funkcija (izražanje mnenj, stališč, potreb in interesov); politična korelacijska funkcija (usklajevanje različnih interesov, sporazumevanje, doseganje konsenza), politična socializacijska funkcija (širjenje politične kulture in političnega izobraževanja),
 - b) ekonomske funkcije – mediji prispevajo k razvoju ekonomskega sistema družbe, saj so neposredno vpleteni v pospeševanje produkcije, prodaje in realiziranja profilov; funkcija kroženja (pospeševanje aktiviranja blagovno – denarnih odnosov in skrajševanja časa krožnega toka, ohranjanje in krepitev proizvodnih odnosov), stabiliziranje in razvijanje ekonomskega sistema;
 - c) kulturne funkcije – prenos kulturne dediščine oziroma ohranitev in razvoj kulturnih proizvodov sedanjega časa (difuzija dram, plesov, umetnosti, literature, glasbe, komedije, iger...), funkcija spodbujanja ustvarjalnosti, imaginacije, estetskih potreb, čustvene relaksacije, omogočanje interkulturnega komuniciranja;
 - d) znanstvene, izobraževalne, športne, verske in druge funkcije, ki še izhajajo iz družbene dejavnosti.

Za tisk pa so značilne naslednje razpoznavne lastnosti oziroma prvine:

- publiciteta – gre za javno objavo, s katero informacije postanejo dosegljive množici bralcev in bralk,
- periodičnost – pomeni, da časopis izhaja v rednih časovnih presledkih, od enkrat dnevno do enkrat letno,
- univerzalnost – gre za vsebinsko vsestranskost, raznolikost, saj naj bi časopis zadovoljil potrebe tudi izobrazbeno različno zahtevnega občinstva,

- aktualnost oziroma ažurnost – časopis naj bi čimprej poročal o novih, za svoje naslovnike pomembnih, zanimivih zadevah. (Košir, 1988)

Že bežen pregled po prodajnih policah tiskanih medijev da vedeti, da je na slovenskem prostoru veliko najrazličnejših časopisov in revij. Če le malo bolj podrobno pogledamo njihove naslove in vsebine, se lahko prepričamo koliko najrazličnejših področij in tematik pokrivajo.

3.2 Javna občila in novinarska teorija

Jezik ni nastal v evoluciji človeka kot sredstvo za obveščanje, temveč kot sredstvo za sporazumevanje. To spoznanje je zlasti pomembno za teorijo in za prakso javnega množičnega komuniciranja. Da bi pogovarjalno dimenzijo čimbolj izpostavili, nekateri teoretiki imenujejo časopis kar pogovor med partnerji. Menijo, *“da vsako izgovorjeno ali natisnjeno sporočilo pri bralcu ali gledalcu povzroči pogovore – skromnejše ali obsežnejše, odvisno od okoliščin, morda samo samogovore... pogovor tudi znotraj medija, ki ga tako rekoč prinaša sam kot povzročitelj pogovora”*. (Košir, 1988)

V besedilu, ki ga novinar “gradi na poti k drugemu”, se mora avtor spraševati, kaj naslovnik o predmetu sporočila že ve, katere dogodkovne prvine so v njegovi zavesti, kaj bi ga lahko posebej zanimalo itd. Novinar mora vedeti, kako naj piše in kakšen žanr naj izbere v skladu s svojimi nameni in naslovnikovimi pričakovanji, to pa lahko stori, ko se je že vprašal, komu piše. (Košir, 1988)

Sposobnost govora in razvoj jezika kot sredstva za sporazumevanje prenašata možnost širjenja informacij, ki niso več vezane na neposredno komunikacijo (iz oči v oči). Ljudi je treba obveščati, seznanjati z novostmi, ki jih zanimajo (oziroma tisti, ki informacije širijo, hočejo, naredijo, da jih zanimajo). Zgodovina potemtakem jemlje v okvir svojega preučevanja družbeni in tehnološki razvoj človeštva, opozarja tudi na ideološko dimenzijo obveščanja. (Košir, 1988)

Za ustvarjanje in za razumevanje vsakega besedila je pomembna njegova strukturalna organiziranost. “Tam, kjer elementi niso medsebojno organizirani in se lahko katerikoli pojavi z isto verjetnostjo, to je tam, kjer ne obstaja struktura, namesto nje pa je prisotna amorfná entropijska gmota, tam informacija ni mogoča.” (Košir, 1988)

Osnovna oblika novinarskega članka je slednja:

1. GLAVA: - nadnaslov (besede iz katerih sklepamo bistvo)

naslov

podnaslov

pritegnilo (bistvene prvine dogodka)

2. UVOD

3. JEDRO

4. ZAKLJUČEK (Košir, 1988)

Obstajata dve informativni zvrsti: informativna in interpretativna (Jarc, 2006)

1	2
Informativna zvrst	Interpretativna zvrst
VESTIČKARSKA VRSTA	KOMENTATORSKA VRSTA
- kratka vest	- običajni komentar
-razširjena vest	-uvodnik
-vest v nadaljevanju	- glosa
-naznanilo	- kolumen
POROČEVALSKA VRSTA	ČLANKARSKA VRSTA
-običajno poročilo	- informativni članek
-komentatorsko poročilo	- članek z naslovne strani
-reportersko poročilo	PORTRETNA VRSTA
-nekrolog	- portret

-prikaz

REPORTAŽNA VRSTA

-klasična reportaža

-reporterska zgodba

-potopis

POGOVORNA VRSTA

-intervju, okrogla miza, izjava, anketa, dialogizirano poročilo

4 PREDMET, PROBLEM IN NAMEN

Časopisi, priloge, revije, bilteni, zborniki ipd. so postali skorajda neopazen del našega vsakdanjika in mnogi jih imamo za nekaj samoumevnega. Večinoma se le ljudje, ki delajo v založništvu in imajo opravka s pisano besedo, zavedajo vložnega truda in znanja, da lahko posamezen tiskani izdelek sploh nastane. Bistvo in namen besednega sporočanja pa je nedvomno informiranje ljudi.

V športnem založništvu ni seveda nič drugače. Predmet moje diplomske naloge bo založniška dejavnost, ki je bila v letu 2007 sofinancirana s strani Fundacije za šport. Glavni problem pri sofinanciranih publikacijah iz Fundacije za šport, je vprašljivost uspešnosti uresničevanje javnega interesa . Sofinanciranje tovrstnih gradiv mora prinesiti kvalitetno športno izobraževanje v javno in civilno družbeno sfero, ki mora biti dosegljiva ter razumljiva najširšemu krogu državljanov.

Ozko strokovno in znanstveno usmerjene tiskovine pa morajo zagotoviti nenehen razvoj stroke in razvijati vidik vrhunškega- tekmovalnega športnega udejstvovanja ter predvsem plemenititi kader.

Problem se pojavi pri preveliki širini oz. razdrobljenosti dodeljenih sredstev in slabemu pregledu sofinanciranih publikacij. Ali finančni upravičenci res zastopajo interese Fundacije in javnosti? Ponujajo dovolj strokovno in kvalitetno gradivo?

Namen diplomske naloge je izoblikovati neodvisno mnenje, predstaviti poglobljen pregled revij na področju programov založništva v športu, ki jih sofinancira Fundacija za šport, skozi novinarsko teorijo, finančne kazalce ter oblikovni vidik. Ugotoviti šibke točke tako založnikov, kakor tudi kriterijev za dodeljevanje sredstev Fundacije za šport, in sicer ponuditi pragmatično rešitev za izboljšavo celotnega koncepta.

5 CILJI IN HIPOTEZE

Cilji diplomskega dela:

- opredeliti določene kazalce, s katerimi bo možno tiskane vsebine razvrstiti po kriterijih za ugotavljanje kvalitete;
- umestiti revije in zbornike po: načelu novinarske teorije, načelu strokovnosti ter ugotoviti finančno učinkovitost;
- ugotoviti kateri novinarski žanri se najpogosteje uporabljajo;
- ugotoviti, ali obstajajo razlike v kvaliteti;
- ugotoviti, ali imajo tiskane vsebine različne namene in ali so v skladu s poslanstvom, katerega vsebina določa namen Fundacije za šport o sofinanciranju tovrstnih publikacij;
- pregledati obseg oglaševalskega prostora
- podati splošno oceno, ki bo temeljila na ugotovljenem ter podati- predlagati splošne smernice možnega razvoja.

Na podlagi zastavljenih ciljev sem v diplomskem delu skušal potrditi oz. ovreči naslednje hipoteze:

Hipoteza 1: *Revije, ki jih sofinancira Fundacija za šport, niso vse enako kvalitetne.*

Hipoteza 2: *Obstaja povezanost med finančnim okvirjem ter kvaliteto vsebine, torej vsebinsko kvalitetnejše revije dobijo več sredstev s strani Fundacije za šport.*

Hipoteza 3: *Črno-bela vsebina slabša estetsko vrednost in kakovost revije.*

Hipoteza 4: *Revije z večjim številom objavljenih oglasov v reviji dobijo manj sredstev Fundacije za šport.*

6 METODE DELA

6.1 Vzorec

Če želim zagotoviti pregleden in realen pregled športnih revij, jih moram na začetku razdeliti v manjše skupine s skupnimi karakteristikami. Tako sem športne revije razdelil na: poljudne in strokovno- znanstvene. Za to sem se odločil, ker je vsebinska vrzel zelo globoka in bi bilo nemogoče in nerealno primerjati ene z drugimi. V diplomu sem obravnaval tudi otroške revije.

Poljudne revije so tiste, ki ne vsebujejo več kot 50% strokovnih vsebin in so namenjene popularizaciji izbrane ali izbranih športnih panog. Te vsebine so, oz. naj bi bile, namenjene najširši populaciji in naj bi zagotavljale uresničevanje javnega interesa.

Strokovno-znanstvene revije so tiste, ki večinoma vsebujejo strokovne ali znanstvene članke oz. prispevke. Te revije so namenjene strokovnjakom, športnim pedagogom, vrhunskim tekmovalcem ipd. Cilj teh revij naj bi bil tudi uresničevanje javnega interesa vendar z drugimi izvodi kot poljudne.

Otroške revije so obravnavane posebej in predstavljene kot zanimiva strategija Fundacije za šport, katera služi vzgoji in izobraževanju ter pridobivanju pozitivnih gibalnih izkušenj in navad že pri najmlajših.

Cilje diplomskega dela, katere sem opredelil v uvodu, bom dosegel tako, da bom oblikoval kazalce, s katerimi bo možno tiskane vsebine razvrstiti po kriterijih za ugotavljanje kvalitetne ocene ter podati finančni pregled.

V diplomski nalogi proučujem športne revije, ki jih je sofinancirane Fundacija za šport v letu 2007. Zvezam in izdajateljem sem poslal uradno prošnjo, v kateri sem jih prosil, za pomoč pri zbiranju revij, ki jih je sofinancirala Fundacije za šport v letu 2007. Edino revijo, ki nisem uspel dobiti v analizo (po večkratnem klicanju in pisanju po elektronski in navadni pošti), je Naša krila, ki jo izdaja Letalska zveza Slovenije. Te revije niso imeli niti na sedežu Fundacije.

V sledečem seznamu so revije, ki sem jih pregledal ter analiziral. Številka v oklepaju poleg revije pomeni, koliko številčk iz istega letnika sem pregledal.

Poljudne revije (16) :

- Atletika (1)
- Gimnastika (2)
- Slovenski judo (4)
- Kajak & kanu (5)
- Slovenski karate (1)
- Puščica (1)
- Naš nogomet (1)
- Planinski vestnik (5)
- Potapljač (6)
- Zdrava zabava (1)
- Sokol (2)
- Strelstvo (1)
- Šahovska misel (2)
- Bicikel.com (1)
- Univerzitetni šport (1)
- Športnik (4)

Strokovno-znanstvene revije (5) :

- Kinesiologia slovenica (1)
- Trener rokomet (1)
- Trener nogomet (1)
- Šport (2)
- Vrhunski dosežek (1)

6.1.1 Osebna izkaznica poljudne revije in izdajatelja:

1. Revija Atletika

Izdaja: Atletska zveza Slovenije

Vodnikova cesta 155, 1000 LJUBLJANA

<http://www.atletska-zveza.si/>

Urednik: Daniel Levski

Številka: 053, julij 2007

Št. strani: 24

Format: A4

Platnica: Barvna

Tisk: Present, Ljubljana

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

Dobro: dodelana grafična podoba, veliko poročil s tekmovanj (za tekmovalce), strokovna priloga, označene slike, dobra hierarhija člankov, domiselna paginacija

Slabo: majhen razmak med vrsticami, v strokovni prilogi imamo tudi druge nestrokovne vsebine, majhna uporabna vrednost, ni novosti.

Ciljna skupina: atleti tekmovalci, trenerji

2 .Revija Gimnastika

Izdaja: Gimnastična zveza Slovenije

GIMNASTIČNA ZVEZA SLOVENIJE

Tržaška c. 393, 1000 LJUBLJANA

<http://www.gimnasticna-zveza.si>

Urednik: Renato Zorko

Številka: 1, januar 2007

Št. strani: 24

Format: A4

Platnica: Barvna

Tisk: Tiskarna Jordan, Krško

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

Dobro: namenjena tekmovalcem kot tudi rekreativcem, obširna poročila.

Slabo: zastarelo oblikovanje, slaba zračnost tiska, premalo vsebin, zgolj za gimnastike, ČB slike, preveč zgoščeno.

Ciljna skupina: kdor se ukvarja z gimnastiko.

3. Revija Slovenski judo

Izdaja: Judo zveza Slovenije

JUDO ZVEZA SLOVENIJE

Partizanska 35, 2310 SLOVENSKA BISTRICA

<http://www.judo-zveza.si/>

Urednik: Bogdan Gabrovec

Številka: januar 2007

Št. strani: 34

Format: A4

Platnica: Barvna

Tisk: Koda Press, Maribor

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

Dobro: ažurnost, otroški dodatki, intervjuji in poročila, uporabna vrednost, dobra berljivost (velike črke).

Slabo: ni zračnosti med članki, dolgočasno slikovno gradivo, nezanimive vsebine.

Ciljna skupina: judo navdušenci, tekmovalci.

4. Revija Sokol

Izdaja: Sokol Group d.o.o.

Koprska 72, 1000 Ljubljana

Urednik: Gregor Klemenčič

Številka: 2, februar 2007

Št. strani: 62+44 (dve reviji)

Format: A4

Platnica: Barvna

Tisk: Delo tiskarna

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

Dobro: profesionalno oblikovanje, profesionalne fotografije, paginacija je zračna in dosledna, tekst dobro berljiv, prepoznaven logotip. zanimive teme, brezplačna razdelitev remitendnih izvodov, zajet širok spekter aktivnosti, veliko slik, atraktivno, privlačno oblikovanje

Slabo: izrazito tržno usmerjen, premalo strokovna, nepreverjene raziskave, podrejanje blagovnim znamkam, obrnjena revija, prepisani članki.

Ciljna skupina: rekreativci v fitnesu, tekmovalci v bodybuilding disciplinah in športni navdušenci.

5. Revija Kajak & kanu

Izdaja: Kajakaška zveza Slovenije

Celovška 25, 1000 LJUBLJANA

<http://www.kajak-zveza.si/>

Urednik: Borut Perko

Številka: 1, april 2007

Št. strani: 22

Format: A4

Platnica: Barvna

Tisk: Premiere d.o.o.

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

Dobro: preglednost, prijazna grafika, interpretacija rezultatov s tekmovanj, poročanja, barvitost, jasna hierarhija, dobra zračnost, posrečena grafična obdelava- olepšane uvodne črke v besedilo, razgibanost.

Slabo: enolična vsebina, zgolj aktivnosti slovenske reprezentance, preveč reklam, majhno število avtorjev, neuporabnost.

Ciljna skupina: rekreativci in tekmovalci v kajaku in/ali kanuju.

6. Revija Slovenski karate

Izdaja: Karate zveza Slovenija

Tržaška cesta 9, 1360 VRHNIKA

<http://www.karate-zveza.si/>

Urednik: Tone Ančnik

Številka: ni oštevilčena

Št. strani: 34

Format: A4

Platnica: Barvna

Tisk: JBB d.o.o., Ljubljana

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

Dobro: objava rezultatov v spodnji nogi strani, povzetki o vsebini članka, praktični in-uporabni članki.

Slabo: slaba kvaliteta tiska, nepregledni naslovi, nekonsistentna velikost črkovnih vrst, ČB, članki brez repa in glave, neoznačene slike.

Ciljna skupina: člani karate zveze Slovenije.

7. Revija Puščica

Izdaja: Lokostrelska zveza Slovenije

Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana

<http://www.archery-si.org>

Urednik: revija nima stalnega urednika

Številka: 1, 2007

Št. strani: 22

Format: 27,5cm X 18cm

Platnica: Barvna

Tisk: Garamond, d.o.o.

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

Dobro: dobra zračnost in preglednost, estetsko prijetna oblika slikovnega gradiva, priročen format.

Slabo: neizrazna platnica, ni revija ki bi ponujala vsebino, zgolj poročila o rezultatih.

Ciljna skupina: tekmovalci v lokostrelstvu, trenerji lokostrelstva.

8. Revija Naš nogomet

Izdaja: Nogometna zveza Slovenije

Čerinova 4, p.p. 3986, 1001 LJUBLJANA

<http://www.nzs.si>

Urednika: Irena Ilešič Čujovič, mag. Uroš Stanič

Številka: 40, december 2007

Št. strani: 36

Format: A4

Platnica: Barvna

Tisk: Set tiskarna d.d., Ljubljana

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

Dobro: dobra hierarhija, ima oporne točke, poster, zanimive teme, lična podoba, strnjenost rezultatov, preglednost.

Slabo: nezanimiva poročila, veliko reklam.

Ciljna skupina: ljubitelji nogometa.

9. Revija Planinski vestnik

Izdaja: Planinska zveza Slovenije

Dvoržakova 9, 1001 LJUBLJANA

<http://www.pzs.si>

Urednik: Vladimir Habjan

Številka: 8, avgust 2007

Št. strani: 96

Format: 168cm X 240cm

Platnica: Barvna

Tisk: SCHWARZ, d.o.o.

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

Dobro: priročen format za ciljno skupino (pohodniki), dobra zračnost, dober prelom strani, prijeten vtis, prijetno za oko, pregledna, lična, široka tematika, kvaliteten papir.

Slabo: neustrezen logotip pri majhni velikosti, pesništvo, lirski članki.

Ciljna skupina: pohodniki, gorniki, izletniki, ljubitelji izletov in narave.

10. Revija Potapljač

Izdaja: Slovenska potapljaška zveza

Celovška 25, 1000 LJUBLJANA

<http://www.spz.si>

Urednik: Tomaž Lampič

Številka: 32

Št. strani: 30

Format: A4

Platnica: Barvna

Tisk: Tiskarna aiP Praprotnik, Murska Sobota

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

Dobro: grafično dodelan in domiselni naslov, umestitev novih tehnologij, ekološka osveščenost

Slabo: slaba preglednost, zbiti tekst, nekonsistentna velikost, preveč natlačeno, nedosledna, zajeta preveč široka vsebinska tematika.

Ciljna skupina: potapljači in ljubitelji podmorskih površin ter tehnologij

11. Revija Zdrava zabava

Izdaja: Slovenska univerzitetna športna zveza

Kongresni trg 12, LJUBLJANA

<http://www.susa.org/>

Uredniki: Adrej Piši, Aljoša Tišma, Maja Hren, Jurij Miroslav Butina

Številka: 7, september 2007

Št. strani: 34

Format: A4

Platnica: Barvna

Tisk: Tiskarna GTO Košir

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

Dobro: preglednost, študentsko usmerjen, širok spekter športov, izčrpne informacije o prireditvah, pripomore k ozaveščenosti, zanimivo kazalo.

Slabo: slaba berljivost določenih vsebin, nedosledna uporaba barv in razmaka, neenakopravna zastopanost športnih panog, šablonski članki.

Ciljna populacija: študenti

12. Revija Strelstvo 2007

Izdaja: Strelska zveza Slovenije

14.7.1592

Dolenjska cesta 11, 1000 LJUBLJANA

<http://www.strelska-zveza.si/>

Urednik: Savo Strmole

Številka: letnica 2007

Št. strani:48

Format: A4

Platnica: Barvna

Tisk: Future Art, d.o.o.

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

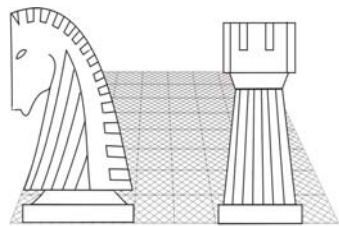
Dobro: prečiščen in zelo zračen tekst, zanimiva paginacija v obliki tarče, preglednost in zračnost, prikaz številnih rezultatov, uporabna vrednost nekaterih člankov, preglednost.

Slabo: enoličnost, ni vsebine, ni zanimiva, premalo teksta, samo rezultati, premalo člankov.

Ciljna skupina: tekmovalci v strelstvu, ljubitelji strelnih disciplin in trenerji.

13. Revija Šahovska misel

Izdaja: Šahovska zveza Slovenije

Šahovska zveza Slovenije

Bravničarjeva 13, 1000 Ljubljana

<http://www.sah-zveza.si>

Urednik: Georg Mohr

Številka: avgust 2007 (elektronska izdaja)

Št. strani: 24

Format: A5

Platnica: Črno bela

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

Dobro: ažurnost.

Slabo: nizka estetska vrednost in zračnost, nepregledna in nedomiselna metodologija prikazovanj partij, preveč prikazov.

Ciljna skupina: kdor se ukvarja s šahom ljubiteljsko ali tekmovalno.

14. Revija Bicikel.com

Izdaja: Društvo Bicikel.com Vzpon

Podpeč 85, 1352 PRESERJE

<http://www.bicikel.com>

Urednik: [Boštjan Svete](#)

Št. strani: 64

Format: A4

Platnica: Barvna

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

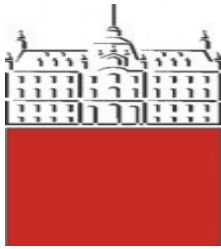
Dobro: barvita in pregledna, veliko novih tehnologij.

Slabo: preveč reklam.

Ciljna skupina: kolesarji navdušenci, rekreativci in izletniki.

15. Revija Univerzitetni šport

Izdaja: Zveza športnih društev Univerze v Ljubljani

Kongresni trg 12, SI-1000 Ljubljana

Urednik: Dušan Gerlovič

Št. strani: 12

Format: A3

Tisk: Razvedrilo d.o.o.

Platnica: Barvna

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

Dobro: pregledna, ustrezen format glede na vsebino, kvalitetne in kritične vsebine.

Slabo: preresna za študentsko populacijo.

Ciljna skupina: študenti, profesorji na fakultetah.

16. Revija Športnik

Izdaja: Zveza za šport invalidov Slovenije

Cesta 24. junija 23, 1231 Ljubljana

Urednik: Janez Cesnovar

Številka: 8, oktober 2007

Št. strani: 48

Format: A4

Platnica: Barvna

Tisk: Birografika Bori, Ljubljana

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

Dobro: uvidevna velika distanca med črkami za lažje branje (slabovidni bralci), zanimive slike, pestre vsebine, uporabna vrednost, poročila, zajet širok spekter,

Slabo: slaba kakovost slikovnega gradiva, neracionalna uporaba papirja, premalo ojačane črke, strnjene tabele.

Ciljna skupina: športniki invalidi, njihovi trenerji in tekmovalci ter vsi, ki so kakorkoli povezani z ljudmi s posebnimi potrebami.

17. Revija Naša krila

Izdaja: Letalska zveza Slovenije

Tržaška cesta 2, 1000 LJUBLJANA

<http://www.lzs-zveza.si/>

Revija Naša krila je sofinancirala Fundacija za šport v letu 2007, vendar nisem uspel dobiti nobenega izvoda. Na sedežu Fundacije za šport ga nimajo, večkrat sem klical ter pisal na Letalsko zvezo Slovenije, vendar brez uspeha.

6.1.2 Osebna izkaznica strokovno znanstvene revije in izdajatelja:

1. Vrhunski dosežek

Izdaja: Atletska zveza Slovenije

Vodnikova cesta 155, 1000 LJUBLJANA

<http://www.atletska-zveza.si/>

Urednik: Janez Penca

Številka: november/december 2007

Št. strani: 34

Format: A4

Platnica: Barvna

Tisk: Tiskarstvo Opara, Mali Slatnik

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

Dobro: ažurne vsebine, velika praktična vrednost.

Slabo: pretirano podvajanje logotipa

Ciljna skupina: strokovnjaki s področja športnega treniranja, vrhunski tekmovalci

2. Revija Trener rokomet

Izdaja: Združenje rokometnih trenerjev Slovenije

Rokometna zveza Slovenije

Kongresni trg 3, p.p.535, 1001 LJUBLJANA

www.rokometna-zveza.si/

Urednik: Marko Primožič

Številka: 1, 2007

Št. strani: 58

Format: A4

Platnica: Barvna

Tisk: TOPS d.o.o., Železniki

Subjektivno mnenje ocenjevalcev :

Dobro: jasnost in preglednost, praktična uporabnost, lepe slike.

Slabo: slaba estetska vrednost, dolgočasno oblikovanje, nedosledna uporaba grafičnih stilov pri navajanju literatur, neenotno navajanje virov, majhno število avtorjev, slaba berljivost, predolgi stavki

Ciljna skupina: trenerji rokometna in igralci, ki tekmujejo.

3. Revija Trener nogomet

Izdaja: Nogometna zveza Slovenije

Čerinova 4, p.p. 3986, 1001 LJUBLJANA

<http://www.nzs.si>

Urednik: Slavko Sakelšek

Številka: 5, januar 2007

Št. strani: 46

Format: A4

Platnica: Barvna

Tisk: Set tiskarna d.d., Ljubljana

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

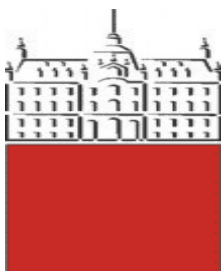
Dobro: zračna in barvita, prijazna, mična, poudarjeni podnaslovi, estetsko dodelani grafični modeli igre

Slabo: neberljiv logotip (naslov), nepotrebne slike, nejasno razloženi grafi, premalo praktične uporabnosti.

Ciljna skupina: trenerji in športni kader, ki trenira predvsem mladino.

4. Revija Šport

Izdaja: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport

[Gortanova 22](#), 1000 Ljubljana, Slovenija

<http://www.fsp.uni-lj.si/>

Št. strani: 130

Format: A4

Platnica: Barvna

Urednik: Frane Erčulj

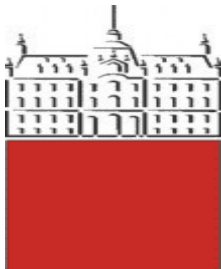
Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

Dobro: pestrost, raznolikost, visoka mera strokovnosti, izbrana in obdelana točno določena tematika v eni reviji.

Slabo: enolično oblikovanje, ČB, grafična podoba, preveč zgoščen tekst.

5. Kinesilogia Slovenica

Izdaja: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport

[Gortanova 22](#), 1000 Ljubljana, Slovenija

<http://www.fsp.uni-lj.si/>

Št. strani: 250

Format: 27,5cm X 18cm

Platnica: Barvna

Urednik: Milan Čoh

Subjektivno mnenje ocenjevalcev:

Dobro: znanstveno recenzirani članki.

Slabo: zelo omejeno področje, angleški jezik, tuji avtorji, ni prostora za izpiske ali podčrtavanje.

6.1.3 Publikacije za otroke

Med publikacijami, ki jih sofinancira Fundacija za šport, najdemo tudi take, ki nas na prvi pogled presenetijo s svojo vsebino in namembnostjo. Te publikacije so otroške revije Ciciban (namenjen otrokom od 6. leta starosti) in Cicido (namenjen otrokom od 2. leta starosti). Torej zakaj Fundacija za šport sofinancira tovrstne tiskovine, ki nimajo opraviti veliko s športno dejavnostjo? Odgovor leži v visoki nakladi obeh revij, namreč ti dve otroški reviji izhajata v velikem številu (70.000 izvodov) in imata že dolgo tradicijo ter trdno pozicijo. Skorajda ni vrtca ali male šole, kjer ne bi bili naročeni na kakšen izvod omenjenih revij. Tudi sam se jih spominjam iz otroških let.

Otroci so naše največje bogastvo in ogledalo naše družbe, so ranljivi, a obenem predstavljajo tisto najmočnejšo silo življenja in razvoja, ki je nepogrešljiva za ohranjanje človeške vrste.

Odgovor leži v reku:»Bolje preprečiti, kot zdraviti«, kar nam pove, da je še kako pomembno otroke vzgajati v športnem (ne tekmovalnem!) duhu že od mladih nog in privzgojiti tiste pozitivne vzorce obnašanja, vedenja, ki bodo pripomogli k zdravi bio-psiho-socialni kvaliteti življenja otroka, mladostnika in konec koncev tudi starostnika.

V reviji Ciciban spodbujajo gibanje in zdrav način življenja s fotozgodbo o Aninem prvem šolskem dnevu. Ko se deklica prebudi se pretegne, vstane in opravi 4 različne gimnastične vaje. Nato pospravi posteljo, si umije zobe in odpravi v šolo. Rubrika (2 strani) je tudi posebej obarvana in na dnu je pripisano, da jo je finančno podprla Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

V reviji Cicido, ki je namenjena najmlajšim, imamo opravka tudi s posebno označeno rubriko. Tukaj srečamo punčko Laro, ki se zjutraj zbudi in z modrim, narisanim medvedkom opravi 3 raztezne in dve dinamični vaji. Nato zagriže v jabolko in veselo v nov dan. Tudi tukaj je v nogi strani pripisano, da je rubriko podprla Fundacija za financiranje športnih organizacij. Sledi še povabilo staršem, naj si preberejo strokovni prispevek doktorice Marjete Kovač, o pomenu športno-vzgojnega kartona, ki je objavljen na spletni strani Madinske knjige,

6.2 Vzorec spremenljivke za analizo vsebinske kakovosti

“Definirati novinarsko kakovost je podobno kot zabiti puding na zid”: Ruß-Mohl (2003, v Erjavec, 2007).

V novinarstvu je mnogo bolj kot na primer v literaturi pomemben tržni uspeh. Kljub temu pa si mora novinarstvo, ki se zaveda kakovosti in svojega poslanstva v družbi, prizadevati, da ga tržni interes pri dvigu lastne kakovosti ne omejuje preveč. Subjektivna kakovost ponuja več interpretacijskega prostora in omogoča individualno realizacijo novinarskega izdelka. **SUBJEKTIVNA KAKOVOST:** vsebinska načela, funkcionalnost, literarni stil. (Erjavec, 1998)

Eden izmed pomembnejših kriterijev za vrednotenje in analizo revij je kakovost oz. nekakovost člankov (prispevkov). Na prvi pogled je kakovost odsotnost napak. Toda tudi novinarstvo brez napak ni kakovostno novinarstvo. Ekonomisti določajo kakovost po številu prodanih izvodov časopisa: čim kakovostnejši je, večja je njegova naklada. Vendar to merilo vsekakor ni zadostno, ker je naklada odvisna od različnih spremenljivk, ki niso neposredno povezane s kakovostjo kakega medija. (Erjavec, 1998) Primer takšnega neustreznega posploševanja je dnevnik z najvišjo naklado v Sloveniji, to je časnik Slovenske novice. Tak primer iz tujine, je tudi angleški tabloid Sun. V obeh primerih gre za časopisa z zelo visoko naklado (med najvišjimi v njunih državah), vendar pa o njuni kvaliteti vsebin in negovanju bralno-informativno kulture ne moremo govoriti. Visoka naklada torej lahko govori o nekaterih kazalcih, kot so: priljubljenost, aktualnost, zanimivost, vsekakor pa ne kakovosti ali strokovnosti.

Kakovost ima vendarle vedno pridih subjektivnosti, zato je bilo izredno težko oblikovati takšne kazalce, ki bi bili verodostojni, realni, uravnoteženi ter pravični do vseh revij.

Vse obravnavane revije imajo skupni imenovalc: šport, vendar ga obravnavajo z različnih vidikov in zato ponujajo tudi različne vsebine.

Tabela 2: Vzorec ankete

Skupna ocena	Struktura	Berljivost	Jezik	Zanimivost	Končna ocena
Revija					
Naš nogomet	3,3	4	3,6	4	3,72

Revija Naš nogomet je glede na vprašalnik dobila končno oceno 3,72. Po analizi novinarskih zvrsti (Tabela 5 in 6) tej oceni prištejem 0,7 (Reportažna vrsta 0,2 + Komentatorska vrsta 0,4 + 0,1 za strokovni članek), torej: Naš nogomet $3,72 + 0,7 = 4,42$

6.3 Vzorec spremenljivke za analizo finančne učinkovitosti

Tabela 3: Vzorec finančnega izračuna

Naziv programa	Število strani	Naklada	Število letnih izdaj	Dodeljena sredstva €	Odhodki skupaj €	Dodeljena sredstva za eno stran-na letnik €	Dodeljena sredstva na revijo €	Delež stroškov, ki jih krije Fundacija
Naš nogomet	50	4500	3	1600	35.000	0,002	0,11	4,57%

Podatki se nanašajo na izbrano in pregledano revijo. Finančna dejstva prepisana iz delovnega gradiva Fundacije za šport.

7 METODE

7.1 Metode za ugotavljanje vsebinske kvalitete – poljudne revije

7.1.1 Metoda 1

Poljudna revija vsebuje članke za popularizacijo znanstvenih ali strokovnih spoznanj in družbene vloge raziskovalne in razvojne dejavnosti. Praviloma se poljudni članki objavljajo v splošnih revijah in časnikih ter drugih revijah za popularizacijo znanja.

Za analizo poljudnih revij sem uporabil ocenjevalni vprašalnik, ki sem razdelil trem kolegom Fakultete za šport. Vsebina vprašalnika:

1. Oceni z vrednostjo od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nezanimivo, 5 pa zelo zanimivo) zanimivost vsebin.
2. Oceni z vrednostjo od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nezadostno, 5 pa odlično) berljivost -jasnost člankov.
3. Oceni z vrednostjo od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nezadostno, 5 pa odlično) jezikovno (slovnično) dodelanost.
4. Oceni z vrednostjo od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nezadostno, 5 pa odlično) strukturno kakovost (po shemi: uvod-jedro-zaključek).
5. Podaj tvoje osebno mnenje o dobrih lastnostih revij v eni povedi.

6. Podaj tvoje osebno mnenje o slabih lastnostih revij v eni povedi.

Ocene sem nato seštel in dobil povprečno oceno za vsak kriterij. Nato sem z uporabo aritmetične sredine ugotovil skupno oceno.

7.1.2. Metoda 2

Razvrstitev vsebine revij, pregled zvrsti in podzvrsti člankov po novinarski teoriji dr. Mance Košir in preverjanje prisotnosti strokovnih člankov.

Kot kriterij določanja kakovosti poljudne revije je tudi prisotnost dveh bolj zahtevnih novinarskih zvrsti: komentatorska vrsta in poročevalska vrsta. Dodana vrednost strokovni reviji je tudi prisotnost strokovnega žanra.

Vsaka revija (izbrana številka za analizo iz letnika 2007) bo tako dobila točke glede na številčno zastopanost teh dveh zvrsti. Vsak članek iz komentatorske ali poročevalske vrste bo prinesel vrednost 0,1 točke in bo seštet h končni oceni iz vprašalnika.

Primer: Revija Naš nogomet; končna ocena vprašalnika 3,72 + 2 reportaži (0,2 točke) + 4 komentarji (0,4 točke) + 1 strokovni članek (0,1 točke) = 4,42 točke

7.2 Metode za ugotavljanje vsebinske kvalitete - strokovno-znanstvene revije

7.2.1. Metoda 1

Strokovni članek je predstavitev že znanega, vendar sta v ospredju besedila uporabnost rezultatov izvirmih raziskav in širjenje znanja, zato je zahtevnost besedila pa prilagojena potrebam uporabnikov in bralcev strokovne ali znanstvene revije, v kateri je objavljen.

Med pregledanimi revijami je izrazito znanstvena le Kinesilogia slovenica. Ta vsebuje večino člankov, ki ustrezajo kriterijem znanstvenega članka. Teh je več.

- Izvirni znanstveni članek

Izvirni znanstveni članek je samo prva objava originalnih raziskovalnih rezultatov v takšni obliki, da se raziskava lahko ponovi, ugotovitve pa preverijo. Praviloma je organizirana po shemi IMRAD (Introduction, Methods, Results And Discussion) za eksperimentalne raziskave ali na deskriptivni način za deskriptivna znanstvena področja. Njegova značilnost

je, da prinaša nova odkritja oziroma spoznanja. V naravoslovnih, tehniških, biotehniških in medicinskih vedah ima izvorni znanstveni članek po navadi kar standardno strukturo: uvod, materiali in metode, rezultati, razprava ter viri.

Objavljen mora biti v znanstveni reviji z recenzentskim sistemom sprejemanja člankov in recenziran. Recenzentski sistem mora biti razviden iz navodil avtorjem.

- Pregledni znanstveni članek

Pregledni znanstveni članek je pregled najnovejših del o določenem predmetnem področju, del posameznega raziskovalca ali skupine raziskovalcev z namenom povzemanja, analizirati, evalvirati ali sintetizirati informacije, ki so že bile publicirane. Prinaša nove sinteze, ki vključujejo tudi rezultate lastnega raziskovanja avtorja. Objavljen mora biti v znanstveni reviji z recenzentskim sistemom sprejemanja člankov in recenziran. Recenzentski sistem mora biti razviden iz navodil avtorjem.

- Izvirni in pregledni znanstveni članek sta enakovredna.

Pregledni članek je včasih težko ločiti od strokovnega. Pri tem lahko pomaga načelo, da članki, ki na splošno obravnavajo neko temo ali problem s pomanjkljivim opiranjem na novejšo svetovno znanstveno literaturo ali celo brez nje, ne sodijo med znanstvene pregledne ampak med strokovne članke.

- Kratki znanstveni prispevek

Kratki znanstveni prispevek je izvorni znanstveni članek, pri katerem so nekateri elementi sheme IMRAD lahko izpuščeni. Na kratko povzema izsledke končanega izvirnega raziskovalnega dela ali dela, ki še poteka. Sem sodijo tudi kratki pregledi (mini review) in predhodne objave, če imajo značaj kratkega znanstvenega prispevka.

Najpogostejša in najbolj splošna oblika je pismo uredniku (letter to the editor), v katerem avtor kritično obravnava nek znanstveni članek, objavljen v isti reviji in se pri tem opira na rezultate lastnih raziskav. Pisma uredniku, ki ne vsebujejo tudi lastnih raziskovalnih izsledkov, ne sodijo v to kategorijo.

Med kratke znanstvene prispevke sodi tudi kratko sporočilo (short communication), kjer avtor podaja stranske rezultate svojih raziskav, ki za njegovo temo niso pomembni in raziskave v to smer ne namerava nadaljevati, rezultati pa bi lahko bili pomembni za druge raziskovalce. (Tipologija dokumentov po COBISS, del za vodenje bibliografij, 2008)

7.2.2. Metoda 2

Za analizo strokovno-znanstvenih revij sem uporabil ocenjevalni vprašalnik, ki sem razdelil trem kolegom Fakultete za šport. Vsebina vprašalnika:

1. Oceni z vrednostjo od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nezadostno, 5 pa odlično) strukturo kakovost (po shemi: uvod - jedro - zaključek)
2. Oceni z vrednostjo od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nezadostno, 5 pa odlično) berljivost-jasnost člankov
3. Oceni z vrednostjo od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nezadostno, 5 pa odlično) jezikovno (slovnično) dodelanost
4. Oceni z vrednostjo od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nezadostno, 5 pa odlično) strokovno korektnost vsebin
5. Podaj svoje osebno mnenje o dobrih lastnostih revij v eni povedi.
6. Podaj svoje osebno mnenje o slabih lastnostih revij v eni povedi.

Ocene sem nato seštel in dobil povprečno oceno za vsak kriterij. Nato sem z uporabo aritmetične sredine ugotovil skupno oceno.

Kriterij za določanje kakovosti strokovno-znanstvene revije je tudi prisotnost oz. število zahtevnejših novinarskih zvrsti: komentatorske in poročevalske. Ker sem mnenja, da mora biti tudi strokovna revija zanimiva, je lahko šteti za njeno prednost, če ponudi bralcu tudi vpogled v subjektivno in kritično razmišljanje novinarja oz. pisca. Vsaka revija (izbrana številka za analizo iz letnika 2007) bo tako dobila točke glede na številčno zastopanost teh dveh zvrsti in pa skupno oceno iz ocenjevalnega vprašalnika.

7.3 Metode za ugotavljanje finančne učinkovitosti

7.3.1 Metoda 1

V tabeli so navedeni podatki o sofinanciranih programih. Podatek o dodeljenih sredstvih nam pove, koliko denarja je Fundacija za šport prispevala za določen program v letu 2007. Podatek o skupnih odhodkih nam pove, koliko je izdajatelj revije (zveza, društvo ali družba) porabil za izvedbo založniške dejavnosti v celem letu 2007.

Vrednost dodeljenega sredstva na stran v celotnem letu izhajanja nam pove, koliko je Fundacija za šport prispevala za eno stran v reviji. Izračunal sem jo z enačbo:

$$\frac{\text{dodeljena sredstva}}{\text{število strani} \times \text{naklada} \times \text{število letnih izdaj}} = \text{€ na stran, na letnik}$$

Vrednost dodeljenega sredstva na revijo nam pove, koliko je Fundacija za šport prispevala za posamičen izvod vsake revije. Izračunal sem jo z enačbo:

$$\frac{\text{dodeljena sredstva}}{\text{število letnih izdaj} \times \text{naklada}} = \text{€ na revijo}$$

Vrednost deleža vseh stroškov, ki jih krije Fundacija za šport, pa nam prikaže delež ki ga ta krije v odstotkih. Izračunal sem jo z enačbo:

$$\frac{\text{dodeljena sredstva}}{\text{odhodki skupaj}} = \% \text{ stroškov, ki jih krije fundacija}$$

7.3.2 Metoda 2

Z metodo 2 sem ugotavljal povezavo med funkcionalno-estetsko komponento in finančnim prilivom Fundacije za šport. V prvem primeru sem se osredotočil na število fotografij v izbrani številki revije in tip slikovnega gradiva (ČB ali barvna). Izhajal sem iz predpostavke, da je revija veliko bolj zanimiva za bralca in bolje služi svojemu namenu, če je v barvah, z veliko slikovnega gradiva, torej privlačnejša. Minus so dobile revije, ki nimajo slikovnega gradiva v barvah, in sicer -1 točko. Estetsko privlačnost sem postavil ob bok dodeljenim sredstvom s strani Fundacije za šport in ugotavljal, ali so sredstva razdeljena pravično oz. sorazmerno s prikazano estetsko vrednostjo.

V drugem primeru sem vzel pod drobnogled število malih in velikih oglasov ter sponzorskih strani. Tu sem izhajal iz predpostavke, da Fundacija za šport NE želi sofinancirati strani z oglasi, ampak z vsebinami, ki so primerne za doseganje njenih ciljev. Izpostavil sem število celostranskih oglasov in vrednost dodeljenih sredstev, ki jih Fundacija za šport dodeli na eno stran v vsaki izdani reviji v celem letniku izhajanja.

8 REZULTATI

8.1 Vsebinski del

8.1.1. Rezultati po metodi 1 – vsebinski del

Tabela 4: Rezultati anketnega vprašalnika – poljudne revije

Skupna ocena Revija	Struktura	Berljivost	Jezik	Zanimivost	Končna ocena
Planinski vestnik	3,6	4,6	4,6	4,6	4,35
Atletika	3,3	4	4	4	3,82
Sokol	3	3,6	4	4,6	3,8
Naš nogomet	3,3	4	3,6	4	3,72
Bicikel.com	3,3	4	3,6	4	3,72
Gimnastika	3,6	3,6	4	3	3,55
Univerzitetni šport	3,3	3,6	3,6	3,6	3,52
Strelstvo 2007	3,3	4	4	2,3	3,4
Športnik	3	3,3	3,3	4	3,4
Kajak& kanu	3,3	3,6	2,6	3,6	3,27
Slovenski judo	3	3,3	3,3	3,3	3,22
Zdrava zabava	2,6	3,3	4	3	3,22
Potapljač	2,6	3	4	2,6	3,05
Šahovska misel	2,6	3,6	3,6	2	2,95
Slovenski karate	2,3	3	2,6	3	2,72
Puščica				1	1

Najvišjo skupno oceno je dobila revija Planinski vestnik. To me ni presenetilo, saj je PZS ena izmed najstarejših organizacij pri nas in njeno število članov je zavirljivo. Revija se ponaša s kvalitetnimi vsebinami, slikami in uredniško politiko. Zamerili bi ji lahko edino pretirano liričnost, kajti v besedilih preveč izstopa slogovna literarnost, s čimer je okrnjena informativnost besedil. Reviji Atletika in Sokol se ponašata tudi z dobrimi ocenami. To sta kvalitetni reviji, ki ciljnim skupinam nudita pestro branje in kar nekaj praktičnih vsebin (v tem primeru je revija Sokol boljša). Zlato sredino zasedajo revije ostalih panožnih športnih zvez. Na dnu ocenjevalne lestvice izstopa revija oz. glasilo Lokostrelske zveze Slovenije –

Puščica. Slednja vsebuje tako malo čtiva in vsebine, da je ocenjevalci niso mogli ovrednotiti. Tukaj ne morem govoriti o slabi kvaliteti, ker dejansko ni vsebine.

Tabela 5: Rezultati anketnega vprašalnika – strokovno znanstvene revije

Skupna ocena	Struktura	Berljivost	Jezik	Strokovnost	Končna ocena
Revija					
1. Šport	5	4,3	5	5	4,82
2. Kinesiologia slovenica	5	3,6	4,6	5	4,55
3. Trener rokomet	5	3,6	4,3	5	4,47
4. Trener nogomet	3,3	3,6	4	3,6	3,62
5. Vrhunski dosežek	3,3	3,6	2,6	4,6	3,52

Pri strokovno-znanstvenih revijah je najkakovostnejša revija Šport. Končna ocena 4,84 nam daje vedeti, da je to dobra, uravnotežena, zanimiva strokovna revija, ki je prepričala ocenjevalce. Prednost revije Šport je nedvomno širok spekter obravnavanih tem z veliko pragmatičnih vsebin. Njena vrlina je tudi dejstvo, da izbere in obdela točno določeno tematiko v eni številki revije. To dokazuje njeno uporabno vrednost, saj kot športni delavec cenim to, da ko potrebujem točno določene podatke o določeni temi, mi torej ni potrebno brskati in iskati po več izvodih. Na drugem mestu je Kinesiologia slovenica pokazala izjemno visoko stopnjo znanstvenosti (najbolj med vsemi pregledanimi revijami), vendar je prav zaradi tega ponekod dobila nižje ocene. Revija je ozko specializirana, zahtevna ter za neznanstvenike oz. nestrokovnjake tudi naporna. Lahko bi rekli, da je vrhunska, vendar ne uravnotežena in prav zaradi tega je edinstvena in izstopa. Revija Trener rokomet je zelo uporabna in strokovna in prav tako revija Trener nogomet, vendar je slednja dobila občutno nižjo oceno za strokovno korektnost. Revija Vrhunski dosežek je proizvod enega samega pisca oz. bolje rečeno prevajalca - urednika. Je pomembna revija, saj prinaša zanimiva dognanja in novosti iz tujih športnih revij v slovenski prostor, vendar ni dovolj kritična. Ocenjevalci so tudi opazili, da je večkrat kontradiktorna in nedosledna v strokovnih vsebinah.

8.1.2. Rezultati po metodi 2 - vsebinski del

Tabela 6: Prikaz števila novinarskih vrsti, podvrsti in žanrov – poljudne revije

Naziv programa	Uvod	Vestičarska vrsta			Poročevalska vrsta					Reportažna vrsta				Pogovorna vrsta	Komentatorska vrsta		Inf.Čl.	Por.	St.Čl.
		K.V.	R.V.	Naz.	P.	K.P.	R.P.	Nek.	Pri.	Rep.	Rep.Z.	Pot.	Fot.	Int.	Kom.	Kol.			
1. Atletika	Da				3	2	1		13					1				1	3
2. Gimnastika	Da	7		1	5	1	3	2	29					1	1		1	2	1
3. Slovenski judo	Da	3			2	15								1				2	5
4. Sokol	Da	14	5	2	1		2		21	1	3			2	2	1	2		7
5. Kajak & kanu	Da			2	1	2					1	1		1			1		
6. Slovenski karate	Da			1		1	1		26					1			3	2	3
7. Puščica	Da								27										
8. Naš nogomet	Da				1	4	1		26	2					4		1		1
9. Planinski vestnik	Da	1			10						14	1		1	2		2		1
10. Potapljač	Da	1	2	3	6	5					2			1			2		2
11. Zdrava zabava	Da	3	2		5	4			3								10		
12. Strelstvo 2007	Da	6			5	2		4					1					1	2
13. Šahovska misel	Da			1	12	34					2			1	1			1	2
14. Bicikel.com	Da	2				2				1			3		1	2		3	
15. Univerzitetni šport	Da					5								1	17		4		
16. Športnik	Da	14		3	3	3			12	1			1	4				2	4

Legenda: Uvod. (Uvodnik); K.V. (Kratka vest); R.V. (Razširjena vest); Naz. (Naznanilo); P. (Običajno poročilo); K.P. (Komentatorsko poročilo); R.P. (Reportersko poročilo); Nek. (Nekrolog); Pri (Prikaz); Rep. (Klasična reportaža); Rep.Z. (Reporterska zgodba); Pot. (Potopis); Int. (Intervju); Kom. (Običajni komentar); Kol. (Kolumna); Inf.Čl. (Informativni članek); Por (Portret); Fot. (Fotoreportaža); St.Čl. (Strokovni članek).

Tabela 7: Prikaz števila novinarskih vrsti, podvrsti in žanrov – strokovno znanstvene revije

Naziv programa	Uvod.	Vestičarska vrsta			Poročevalska vrsta					Reportažna vrsta				Pogovorna vrsta	Komentatorska vrsta		Inf. Čl.	Por.	St. Čl.	
		K.V.	R.V.	Naz.	P.	K.P.	R.P.	Nek.	Pri.	Rep.	Rep.Z.	Pot.	Fot.	Int.	Kom.	Kol.				
1. Vrhunski dosežek	Da								63											6
2. Trener nogomet	Da					2								1			2			14
3. Šport	Da																			9
4. Kinesiologia slovenica	Ne								14											12
5. Trener rokomet	Da								63											6

Legenda: Uvod. (Uvodnik); K.V. (Kratka vest); R.V. (Razširjena vest); Naz. (Naznanilo); P. (Običajno poročilo); K.P. (Komentatorsko poročilo); R.P. (Reportersko poročilo); Nek. (Nekrolog); Pri (Prikaz); Rep. (Klasična reportaža); Rep.Z. (Reporterska zgodba); Pot. (Potopis); Int. (Intervju); Kom. (Običajni komentar); Kol. (Kolumna); Inf.Čl. (Informativni članek); Por (Portret); Fot. (Fotoreportaža); St.Čl. (Strokovni članek).

Uporaba metode 2 (Tabeli 5 in 6) je bistveno premešala karte v razpredelnici kakovosti, razen v primeru prvega mesta, kjer spet izstopa revija Planinski vestnik. Ta je pridobila še dodatne 1,8 točke predvsem zaradi večje zastopanosti reportažnih zgodb, katerih je kot gob po dežju. Ampak v bistvu je Planinski vestnik ena sama dolga reportaža in slavospev izletom v naše prelepe gore. Zanimiv preobrat se je zgodil na drugem mestu, kjer je revija Univerzitetni šport presenečenje. Revija ni nič posebnega, izstopa le po obilici komentarjev priznanih funkcionarjev, profesorjev in politikov, ki so vpleteni med športne aktivnosti študentov. Tudi revija Sokol se lahko pohvali z bogato vsebino, nekaj strokovnih člankov (predvsem s področja prehrane in vadbe v fitnesih). Nasploh je slednja najbolj tržno usmerjena revija. Ne skriva dejstva, da želi ustrezati širokemu okusu, prodajati tisto, kar ljudje želijo kupiti, in se prilagajati širšemu okusu. To je pa tudi njena slaba stran, saj nekritično ponuja prehranjevalne dodatke in nasvete za vadbo, ki so včasih lahko z moralno-etičnega vidika sporni. Na predzadnjem mestu srečamo revijo Slovenski karate, ki ni tako kritično slaba, vendar ni nikjer zares dobra. Zamerimo ji lahko veliko jezikovnih neustreznosti in preveč poročil s tekmovanj. Med pregledanimi revijami opazim , da je poročevalska zvrst pravi hit. Vsaka revija ima vsaj nekaj člankov te zvrsti. Šahovska misel je zanimiva revija v slovenskem prostoru zaradi svoje specifične vsebine. V bistvu je v njej eno samo dolgo poročilo iz šahovskih srečanj in tekem. Večina teksta in slikovnega gradiva (šahovnice) je namenjena odigranim potezam. Na zadnjem mestu po kakovosti se je znašla ponovno revija Puščica.

Med strokovno-znanstvenimi revijami ni prišlo do sprememb v hierarhiji, ker nobena revija ni vsebovala podzvrsti, to je poročevalske ali komentatorske vrste.

8.2 Končne ocene kakovosti dobljene s prvo in drugo metodo

1. Planinski vestnik +1,8 = 6,15	1. Šport = 4,82
2. Univerzitetni šport+1,7 = 5,22	2. Kinesiologia slovenica = 4,55
3. Sokol+1,4 = 5,2	3. Trener rokomet = 4,47
4. Naš nogomet+0,7 in Bicikel.com+0,7 = 4,42	4. Trener nogomet = 3,62
5. Atletika+0,3 = 4,12	5. Vrhunski dosežek = 3,52
6. Športnik+ 0,6 = 4	
7. Gimnastika+0,2 = 3,75	

8. Slovenski judo+0,5 = 3,72	
9. Strelstvo 2007+0,3 = 3,7	
10. Kajak & kanu+0,2 = 3,47	
11. Potapljač+0,4 in Šahovska misel+0,5 = 3,45	
12. Zdrava zabava = 3,22	
13. Slovenski karate+0,3 = 3,02	
14. Puščica = 1	

8.3 Finančni del

8.3.1 Rezultati po Metodi 1 – Finančni del

Tabela 8: Založniški podatki in finančni izračuni – poljudne revije

Ime in mesto na kvalitetni lestvici	Število strani	Naklada	Število letnih izdaj	Odhodki skupaj €	Dodeljena sredstva za eno stran-na letnik €	Dodeljena sredstva na revijo €	Delež stroškov, ki jih krije Fundacija	Dodeljena sredstva €
1. Atletika- 5. mesto	52	1000	6	17.500	0,019	1,00	34,28%	6000
2. Planinski vestnik -1. mesto	84	5040	12	164.905	0,001	0,09	3,33%	5500
3. Bicikel.com- 4. mesto	64	200.000	4	40.000	0,004	0,00	8%	3200
4. Slovenski judo- 8. mesto	36	1600	4	13.420	0,011	0,37	17,88%	2400
5. Gimnastika – 7. mesto	24	1000	2	4.532	0,045	1,10	48,54%	2200
6. Kajak & kanu – 10. mesto	30	500	3	13.500	0,044	1,33	14,81%	2000
7. Sokol – 3. mesto	116	9500	11	167.750	0,000	0,01	1,19%	2000
8. Športnik- 6. mesto	40	5.000	4	33.000	0,0025	0,10	6,06%	2000
9. Naš nogomet – 4. mesto	50	4500	3	35.000	0,002	0,11	4,57%	1600
10. Šahovska misel–11. mesto	52	700	12	25.000	0,003	0,17	6%	1500
11. Slovenski karate- 13. mesto	46	1200	1	3.760	0,021	1,00	31,91%	1200
12. Puščica – 14. mesto	16	1000	4	4.000	0,017	0,27	27,5%	1100
13. Potapljač – 11. mesto	32	2200	6	21.600	0,002	0,07	4,62%	1000
14. Zdrava zabava – 12. mesto	32	8000	2	12.600	0,001	0,06	7,93%	1000
15. Univerzitetni šport- 2. mesto	12	1.000	4	12.000	0,020	0,25	8,33%	1000
16. Strelstvo 2007- 9. mesto	54	550	1	4.200	0,026	1,45	19,04%	800

Tabela 9: Založniški podatki in finančni izračuni – strokovno - znanstvene revije

Ime in mesto na kvalitetni lestvici	Število strani	Naklada	Število letnih izdaj	Odhodki skupaj €	Dodeljena sredstva za eno stran-na letnik €	Dodeljena sredstva na revijo €	Delež stroškov, ki jih krije Fundacija	Dodeljena sredstva €
1. Šport- 1. mesto	130	5200	4	68.849	0,005	0,72	21,84%	15043
2 Vrhunski dosežek- 5. mesto	32	600	6	36.280	0,045	1,44	14,33%	5200
3. Kinesiologia slovenica-2. mesto	250	400	2	7.940	0,026	6,5	65,49%	5200
4. Trener- 4. mesto	60	2500	3	23.000	0,008	0,50	16,52%	3800
5. Trener Rokomet- 3. mesto	50	500	2	7.095	0,04	2,00	28,18%	2000

8.3.2 Rezultati po Metodi 2 - finančni del

Tabela 10: Estetska učinkovitost in vrednost dodeljenih sredstev, razvrščena od najvišjega do najnižjega zneska – poljudne revije

Naziv programa	Število barvnih slik	Število ČB slik	Skupaj	Dodeljena sredstva na revijo €	Delež stroškov, ki jih krije Fundacija	Dodeljena sredstva €
Atletika	17	8	25	1,00	34,28%	6000
Planinski vestnik	112	0	112	0,09	3,33%	5500
Bicikel.com	32	0	32	0,00	8,00%	3200
Slovenski judo	42	59	101	0,37	17,88%	2400
Gimnastika	0	27	27	1,10	48,54%	2200
Kajak & kanu	35	0	35	1,33	14,81%	2000
Sokol	186	0	186	0,01	1,19%	2000
Športnik	56	0	56	0,10	6,06%	2.000
Naš nogomet	46	0	46	0,11	4,57%	1600
Šahovska misel	0	13	13	0,17	6,00%	1500
Slovenski karate	0	32	32	1,00	31,91%	1200
Puščica	19	0	19	0,27	27,50%	1100
Potapljač	54	0	54	0,07	4,62%	1000
Zdrava zabava	93	0	93	0,06	7,93%	1000

Univerzitetni šport	41	7	48	0,25	8,33%	1000
Strelstvo 2007	11	39	50	1,45	19,04%	800

Tabela 11: Estetska učinkovitost in vrednost dodeljenih sredstev – strokovno - znanstvene revije

Naziv programa	Število barvnih slik	Število ČB slik	Skupaj	Dodeljena sredstva na revijo €	Delež stroškov, ki jih krije Fundacija	Dodeljena sredstva €
Šport	13	87	100	0,72	21,84%	15043
Vrhunski dosežek	0	0	0	1,44	14,33%	5200
Kinesiologia slovenica	1	67	68	6,5	65,49%	5200
Trener	33	0	33	0,5	16,52%	3800
Trener Rokomet	58	0	58	2	28,18%	2000

Tabela 12: Količina oglasnega prostora in dodeljena sredstva za eno stran razvrščeno od najvišjega do najnižjega – poljudne revije

Naziv programa	Število oglasov (mali)	Število oglasov (celostranski)	Sponzorske strani	Delež stroškov, ki jih krije Fundacija	Dodeljena sredstva €	Dodeljena sredstva za eno stran-na letnik €
Gimnastika	0	0	10	48,54%	2200	0,045
Kajak & kanu	8	5	0	14,81%	2000	0,044
Strelstvo 2007	2	1	0	19,04%	800	0,026
Slovenski karate	0	0	0	31,91%	1200	0,021
Univerzitetni šport	28	2	0	8,33%	1000	0,02
Atletika	5	1	2	34,28%	6000	0,019
Puščica	0	0	0	27,50%	1100	0,017
Slovenski judo	1	1	0	17,88%	2400	0,011
Bicikel.com	16	10	0	8,00%	3200	0,004
Šahovska misel	3	0	1	6,00%	1500	0,003
Športnik	2	4	0	6,06%	2000	0,0025
Naš nogomet	10	8	0	4,57%	1600	0,002
Potapljač	7	2	0	4,62%	1000	0,002

Planinski vestnik	5	3	0	3,33%	5500	0,001
Zdrava zabava	4	1	0	7,93%	1000	0,001
Sokol	29	19	3	1,19%	2000	0

Tabela 13: Količina oglasnega prostora in dodeljena sredstva – strokovno - znanstvene revije

Naziv programa	Število oglasov (mali)	Število oglasov (celostranski)	Sponzorske strani	Delež stroškov, ki jih krije Fundacija	Dodeljena sredstva €	Dodeljena sredstva za eno stran-cel letnik €
Vrhunski dosežek	6	2	0	14,33%	5200	0,045
Trener Rokomet	6	0	0	28,18%	2000	0,04
Kinesiologia slovenica	0	2	0	65,49%	5200	0,026
Trener	0	0	0	16,52%	3800	0,008
Šport	28	2	0	21,84%	15043	0,005

8.4 Rezultati po Metodi 1

V tabelah 7 in 8 so navedeni podatki o sofinanciranih programih. Podatek o dodeljenih sredstvih nam pove, koliko denarja je Fundacija za šport prispevala za določen program v letu 2007. Podatek o skupnih odhodkih nam pove, koliko je izdajatelj revije (zveza, društvo ali družba) porabil za izvedbo založniške dejavnosti v celem letu 2007. Delež stroškov pa pove, kolikšen delež je pri realizaciji celotnega programa krila Fundacija.

Največ sredstev s Fundacije za šport dobi Univerza v Ljubljani - Fakulteta za šport, in sicer za realizacijo programa revije Šport in Kinesiologia slovenica . Oba programa spadata pod strokovno-znanstvene publikacije in skupaj prejmeta 20.243 evrov. Revija Kinesiologia slovenica se lahko ponaša tudi z največjim odstotkom sofinanciranega deleža za realizacijo revije: 65,49%; kar je zelo blizu zgornji meji po zakonu določenega deleža: 75%. To pomeni, da program dosega zelo visoke ocene pri kriterijih za dodeljevanje sredstev po pravilniku Fundacije za šport. Obe reviji dosegata tudi najvišji oceni za kvaliteto (Šport = 4,82; Kinesiologia slovenica = 4,55).

Med poljudnimi revijami dobi največ sredstev Atletska zveza Slovenije za program revije Atletika in sicer 6000€, vendar to je le 34,28% od denarja, ki ga potrebujejo za realizacijo. Kakovostna ocena revije Atletika je 4,12; kar ko postavlja na 5. mesto na skupni lestvici. Drugo mesto po vrednosti dodeljenih sredstev zaseda program PZS z revijo Planinski vestnik s 5500 evri, kar predstavlja le 3,33% delež denarja, ki ga zveza potrebuje za realizacijo. To govori o veliki avtonomnosti in zrelosti zveze, njena revija sodi po kvaliteti v sam vrh, dobro črpa namenjena sredstva, vseeno pa njeni standardi segajo višje. Po nakladi izstopa zagotovo revija Bicikel.com z 200.000 izvodi v letniku. Revija je namreč namenjena kolesarjem na množičnih kolesarskih prireditvah in vsebina ter naklada sta temu tudi prilagojeni, dobi pa 3200 evrov, kar krije 8% stroškov za realizacijo programa.

Najdražja programa sta daleč pred ostalimi tista realizirana v sklopu Planinske zveze Slovenije in Sokol Group-a; slednja porabi za realizacijo enega letnika revije Sokol 167.750 evrov (Fundacija prispeva 2000 evrov), PZS pa porabi za njen vestnik 164.905 evrov. Obe reviji dosegata najvišje ocene kvalitete.

Najmanj sredstev črpa program Strelske zveze Slovenije z 800 evrov, najslabše ocenjeni program Lokostrelske zveze Slovenije pa dobi 1100 evrov prispevka, kar jo uvršča na 12. mesto na lestvici dodeljenih sredstev

8.5 Rezultati po Metodi 2

Revije, ki izstopajo po kakovosti in številu slik, so revija Sokol (186 kakovostnih slik), Revija Planinski vestnik (112 kakovostnih slik) ter Slovenski judo (101 slik, ki pa niso kvalitetne). Pri strokovno-znanstvenih programih se lahko revija Šport pohvali s 100 slikami, vendar je večina črno-belih. Pri teh publikacijah ne morem govoriti o premikanju estetskih mej, saj so slike res samo bolj pragmatični dodatki, ki služijo zgolj potrebam znanosti. Revije, ki dosegajo najnižje estetske vrednosti so: Gimnastika, Šahovska misel in Slovenski karate. Za šahovsko revijo zadeva ni estetsko sporna, saj se igra vrti vse okoli ČB figuric in polj, ostali dve pa bi pridobili kar nekaj na kvaliteti, če bi bili v barvah.

Pregled količine oglasnega prostora in dodeljenih sredstev na stran pokaže, koliko Fundacija za šport prispeva za strani, ki ne služijo njenim interesom. Tu sem izhajal preprosto iz razmišljanja, da sponzoriranje strani z oglasi nima namena večanja javnega interesa. Največ sponzorskih strani ima revija Gimnastika, ki prejme tudi največ finančne pomoči za eno stran, v celotnem letu izhajanja. Število sponzorskih strani je 10, dodeljeni znesek na eno stran pa je 0,045 evra. To pomeni, da Fundacija za šport primakne skoraj pol evra na revijo za sponzorske strani, torej za vsebine, ki ne služijo poslanstvu sofinanciranja. In če dodam še podatek, da je izvodov 1000 na leto, zaključim z dejstvom, da je znesek 450 evrov porabljen brez pravega učinka. Iz rezultatov je tudi razvidno, da ima npr. revija Bicikel.com veliko celostranskih oglasov, vendar je znesek sofinanciranja na stran minimalen, samo 0,004 evra na stran. Pri strokovno-znanstvenih programih velike težnje po vključevanju oglasov ni, revija Šport ima sicer 28 malih oglasov, vendar so res majhni (od 1 osmine do 16 osmin strani) in ne zavzamejo veliko prostora ostalim vsebinam.

9 UGOTOVITVE IN POTRJEVANJE HIPOTEZ

Po izboru kazalnikov po katerih sem določal in opredeljeval vrsto in kvaliteto novinarskih člankov, sem začel z raziskavo. Vse revije sem pregledal in jih na podlagi kazalnikov ovrednotil, razdelil anketne vprašalnike in razkazoval revije. Glavne ugotovitve so, da Fundacija za šport sofinancira dve vrsti publikacij, ki se bistveno ločujeta med seboj. Revije

za popularizacijo športne panoge so tiste, ki imajo nič ali pa omejeno število strokovnih člankov. Če slednji obsegajo več kot 50% tiskanega, sem jih uvrstil v strokovno- znanstvene revije, ki so namenjene razvijanju stroke, plemenitju kadra, ki se ukvarja z vrhunskim športom ter športnim pedagogom. Lahko bi rekel, da kot so si športi lahko vsak svet zase, se tudi pregledane revije gibljejo vsaka v svoji orbiti. Pregledovanje je bilo raznoliko, srečal sem se s kar nekaj žanri in zvrstmi: od fotoreportaž do romantične poezije, pa tja do strogo znanstvenega prispevka

Glavno vodilo je dejstvo, da mora revija biti uravnotežena, namen populariziranja športne dejavnosti se mora tudi kdaj pa kdaj zlit s stroko in tako dosegati enake presežke, kot jih dosegajo vse pojavne oblike športa lahko. Po drugi strani pa bi lahko strokovne in znanstvene revije bolj upoštevale bralca in njegov spoznavni svet.

V analizi finančne učinkovitosti sem ugotovil, da ima Fundacija za šport izdelan dober, verodostojen in dosleden način vrednotenja programov, kjer so sredstva (sicer je tudi nekaj odstopanj) pravično razdeljena in kar je najbolj pomembno: kvalitetne revije dobijo več sredstev. To lahko trdim po analizi vsebinske kakovosti, estetsko - funkcionalne kakovosti in tudi razmerja med oglaševanjem in sofinanciranjem.

Hipoteza 1 : *Revije, ki jih sofinancira Fundacija za šport, niso vse enako kvalitetne.*

To hipotezo je mogoče brez težav potrditi. Že na prvi pogled je jasno, da so si med sabo revije različne po zasnovi in kakovosti. Večji problem je nastal, ko je bilo treba definirati parametre za določanje kakovosti. Ker ima slednja vedno tudi pridih subjektivnega ocenjevanja je bila uporaba anketnega vprašalnika v tem delu nujna. Seveda pa je bilo treba kakovost opredeliti tudi s kvantitativnimi kazalci. Rezultati kažejo na to, da je razlika v kakovostii velika.

Hipoteza 2: *Obstaja povezanost med finančnim okvirjem ter kvaliteto vsebine, torej kvalitetnejše revije dobijo več sredstev Fundacije za šport.*

Te hipoteze ne morem potrditi, vendar je tudi ne morem kategorično zavrniti. Iz tabele 7 je razvidno, da je na prvem mestu po prejetih sredstev revija Atletika, ki na lestvici kakovosti zaseda le peto mesto. Na drugem mestu se nahaja revija Planinski vestnik, ki pa je po kakovostni lestvici na prvem mestu, na tretjem mestu po prejetih sredstev se nahaja revija Bicikel.com. V tabeli 8 je razvidno, da je med strokovno-znanstvenimi revijami daleč na prvem mestu po dodeljenih sredstvih revija Šport, slednja je zasedla prvo mesto tudi pri

razvrščanju po kakovosti. Drugo mesto zaseda revija Vrhunski dosežek, ki pa je po kvaliteti uvrščena na zadnje mesto. Iz navedenega lahko rečem, da ni doslednega vzorca, ki bi potrjeval obstoj povezave med finančnim okvirjem in kvaliteto vsebine.

Hipoteza 3: *Črno-bela vsebina slabša estetsko vrednost in kakovost revije.*

To hipotezo potrdim iz več razlogov: v anketnih vprašalnikih so vse revije, ki nimajo barvnih vsebin dobile negativno pripombo, zato je tudi njihova ocenjena kakovost nižja. Reviji Šahovska misel in Slovenski karate nimata barvnih vsebin (Tabela 9) in sta zasedli 11. in 13. mesto na skupni kvalitetni lestvici. Med strokovno-znanstvenimi revijami je edina revije brez ene same barvne slike revija Vrhunski dosežek. Ta dosega zadnje mesto tudi na lestvici kakovosti.

Hipoteza 4: *Revije z večjim številom objavljenih oglasov v reviji dobijo manj sredstev Fundacije za šport.*

Pregled količine oglasnega prostora in dodeljenih sredstev na stran na eksaktno pokaže, koliko Fundacija za šport prispeva za strani, katere ne služijo njenim interesom. Tu sem izhajal preprosto iz razmišljanja, da sponzoriranje strani z oglasi nima namena večanja javnega interesa. Hipotezo 4 lahko ovržem zaradi dejstva, da nekatere revije, ki dobijo največ sredstev za stran, vodijo v številu celostranskih oglasov. Tak primer je revija Atletika, katera dobi skoraj pol evra na stran (največ v kategoriji poljudnih revij) in ima največ sponzorskih strani. Med strokovno-znanstvenimi publikacijami največ sredstev na stran dobi revija Vrhunski dosežek, ki pa je na drugem mestu po številu oglasov (dva celostranska in 6 malih). Potrditev te hipoteze bi lahko sprožila le revija Sokol, ta ima absolutno največ oglasnega prostora, je izrazito komercialna revija in dobi najmanj sredstev (0,0003 evra) na stran.

10 ZAKLJUČEK

Slovenski trg je preplavljen s ponudbo različnih revij, med katerimi najdemo tudi velik izbor športnih revij. V diplomskem delu sem predstavil le 21 revij, in sicer revije, ki jim dodeljuje sredstva Fundacija za šport. Na prodajnih mestih pa najdemo še veliko takih, ki se financirajo z lastnimi sredstvi ali pa niso upravičene oz. ne naprošajo za sredstva. Šport je aktivnost človeka. V današnjem času, ko je človek podvržen stresu in mrzlici časa, v kateri živi, predstavljajo športne aktivnosti ventil sprostitve in so za telesno ter mentalno zdravje človeka

izrednega pomena. Preden se odločimo za ukvarjanje z nekim športom, hočemo o njem izvedeti čim več podatkov, njegove prednosti in slabosti, kar spada že v kategorijo strokovnih člankov. Zato posežemo po knjigah in strokovnih revijah. Športne revije predstavljajo pomemben vir informacij.

S športom se lahko ukvarjamo ljubiteljsko ali profesionalno. V Sloveniji je kar nekaj vrhunskih športnikov, ki še dodatno motivirajo ljudi za določen šport. Seveda pa šport ni le stvar posameznika, ampak tudi države. Država določa zakonodajo tudi na področju športa, in sicer z zakonom o športu. Preko Ministrstva za šolstvo in šport določa tudi smernice nacionalnega ter lokalnega športa. Razvoj športnega udejstvovanja poteka tudi preko športnih društev, zvez in komitejev. V Sloveniji je za večino športnih dejavnosti ustanovljena tudi zveza ali društvo, ki skrbi za koordinacijo ter razvoj dejavnosti. Veliko športnih zvez pa izdaja tudi svojo revijo, v kateri predstavlja javnosti svoje delovanje ter objavlja članke o dogodkih. Običajno gre za specializirane publikacije, v katerih se predpostavlja, da bodo obogatene tudi s strokovnimi vsebinami.

Večni problem pri športni dejavnosti je njegovo financiranje. Zveze, društva, klubi ter druge športne organizacije se financirajo iz različnih virov, ki so tudi zakonsko določeni, npr. društva ne smejo opravljati pridobitne dejavnosti. Glavni vir financiranja tako predstavljajo gospodarski subjekti preko donacij ter sponzorstev. Pri financiranju športne dejavnosti pomaga tudi država, in sicer preko Fundacije za financiranje športnih dejavnosti v Republiki Sloveniji. Fundacija za šport, financira tudi športno založniško dejavnost, katere upravičenost in kvaliteto sem raziskoval v diplomskem delu.

Glede financiranja založniške dejavnosti ima fundacija postavljena pravila. Iz sredstev fundacije bi se naj financirale le tiste športne revije, ki ne skrbijo le za poljubno obveščanje državljanov o športu, ampak javnosti posredujejo tudi strokovne članke. Javnost tukaj obravnavam kot ciljno skupino, kateri je namenjena revija npr. Naš nogomet zanima nogometaše ter ljubitelje športa, ki hočejo o njem izvedeti kaj več kot le o rezultatih tekem.

Za proučitev problematike ter dosego ciljev (vsi so bili doseženi) sem postavil kriterije ocenjevanja. Športne revije sem ocenjeval iz dveh zornih kotov, in sicer iz zornega kota kakovosti (objavljeni članki, reportaže...) ter iz zornega kota upravičenosti financiranja s sredstvi Fundacije.

S pomočjo primerjalne analize in anketnega vprašalnika sem ugotavljal upravičenost, kvaliteto, različnost in pestrost vsebin športnih revij ter njihovo strokovnost. Po danih kriterijih sem ugotovil, da so razlike ogromne, nekatere revije premalo kakovostne ter predvsem nestrokovne. Če bi Fundacija strogo upoštevala, da dodeljuje sredstva le revijam, ki objavljajo strokovne članke, bi jih veliko več kot polovica izpadla z njihovega seznama. Za rešitev tega problema predlagam strožji nadzor porabe ter dodeljevanja sredstev. Ko neka revija dobi dodeljena sredstva, je prav, da jo fundacija tudi nadzira ali opravlja dejavnost, ki je v skladu z razpisnimi pogoji ter dobljenimi sredstvi. Pohvale vredna je revija Planinski vestnik, Šport, Trener roket, Sokol in Kinesiologia slovenica. Atletika dobi največ sredstev fundacije, strokovnih člankov je malo, velik del pa financira tudi z oglaševanjem.

Skoraj vse poljudne revije se poleg tega financirajo še z oglasi. To se mi ne zdi prav do določene mere in menim, da bi morala Fundacija ukiniti sredstva revijam, ki objavljajo preveč oglasov in s tem zmanjšajo obseg vsebin. Zveze se financirajo tudi z donacijami in sponzorskimi sredstvi, zato naj bi v svoji reviji objavljale le sponzorske strani. Idealen primer je revija Gimnastika. S sredstvi fundacije pokrivajo skoraj polovico stroškov, oglasov ne objavljajo, le sponzorske strani, slabost je da objavljajo le malo člankov.

Sama analiza ugotavljanja upravičenosti sredstev iz Fundacije je pomanjkljiva, saj dejansko nisem upošteval vseh parametrov. Velik pomen ima tudi odstotek stroškov, ki se pokrivajo s sredstvi Fundacije. Vendar pa če gre za neko načelnost ter samo predpostavko in temeljni pogoj financiranja, to je objavljanje strokovnih člankov, menim, da bi se potem realno dodeljevanje moralo ravnati po tem temeljnem pravilu.

Glede obstoja povezanosti med finančnim okvirjem ter estetsko-funkcionalno komponento ne morem najti ustrezne povezave. Menim, da je to stvar oblikovalcev določenih revij. Danes je na voljo že toliko sredstev grafičnega ter estetskega oblikovanja, tudi brezplačnih programov, da finančna funkcija tukaj ne igra velike vloge.

Povedati moram, da gre pri oceni problematike za moje videnje problema. Parametre ter kazalnike sem določal sam, zato jim je mogoče odrekati objektivnost. Vendar pa je namen ter cilj dosežen. Problem dejansko obstaja in glede na povedano je v pravilniku fundacije veliko lukenj, zato pa prihaja s strani nekaterih zvez do zlorab.

V bodoče predlagam, da se pravilnik fundacije še bolj natančno določi ter predvsem, da se začne izvajati nadzor nad porabo sredstev ter ali revija po preteku nekega časovnega obdobja še vedno ustreza kriterijem dodeljenih sredstev. Dodeljena sredstva niso nekaj statičnega, ampak so elastična in se lahko ukinejo.

Nadalje predlagam, da poljudne športne revije začnejo objavljati kvalitetne strokovne članke. Veliko revij na slovenskem trgu propade oz. nima dolge življenjske dobe. Menim, da je ves problem prav v kvaliteti. Glede številnost revij v slovenskem prostoru očitno ni težko narediti revijo, težko jo je vzdrževati ter jo ohranjati v življenju. Pohvale vreden je tukaj Planinski vestnik, ki obstaja veliko let, objavlja tudi strokovne članke, čeprav ne veliko.

Na samo estetsko ter funkcionalno komponento revij zakonodaja ter fundacija nimata vpliva. Fundacija lahko nagradi prizadevne ter strokovne revije, ne more pa nekomu zapovedati, da naj objavlja lepo ter estetsko revije. To je stvar uredniške politike.

Glavna ugotovitev naloge je, da je treba področje financiranja športnega založništva dobro prevetriti ter onemogočiti vrzeli, ki se pojavljajo in jih določene športne revije s pridom izkoriščajo.

11 LITERATURA

- Ambrožič, F., Dežman, B., Kovač, M., Petrović, K., Strel, J., Škof, B. idr. (1995). *Šport v republiki Sloveniji, dileme in perspektive*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Bednarik, J. (1996). *Športni trening kot proizvodnja vrhunskega športnega rezultata*. Revija Šport letnik 44 št 2/3 str 10,11.
- Bednarik, J. (1998). *Management v športu*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
- Bergant, I. (1993). *Športni program na televiziji - primerjava med Avstrijo in Slovenijo*. Diplomaska naloga, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede.
- Delovno gradivo (2007). Fundacija za šport.
- Doupona, M. (2000). *Šport in družba: sociološki vidik*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
- Doupona, M., Petrović, K. (1999). Športna vzgoja z vidika športne doktrine in prehoda v novo tisočletje. V *Športni pedagog in kvalitetna športna vzgoja / 12. strokovni posvet*

Zveze društev športnih pedagogov Slovenije (Str. 17-21). Ljubljana: Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.

- Erjavec, K. (1999). *Novinarska kakovost*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Erjavec, K., Kovačič, M. (2007). *Kritična diskurzivna analiza novinarskih prispevkov*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Erjavec, K. (1998). *Koraki do kakovostnega novinarskega prispevka*. Ljubljana: Jutro.
- Jarc, P. (2006). *Analiza športnih člankov v ženskih revijah*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
- Keating, M. (1992). *Agenda 21 za spremembo*. Ljubljana: Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj.
- Košir, M. (1988). *Nastavki za teorijo novinarskih vrst*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Kovač, M., Starc, G., Doupona, M., Kovač, M. (2005). *Šport in nacionalna identifikacija Slovencev*. Ljubljana : Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
- *Letno poročilo AJPJES*. Prodbljeno dne 13.4.2008 iz:
http://www.ajpes.si/Katalog_informacij_javnega_znacaja1#Ad2i
- McQuail, D. (1987). *Mass Communication Theory* [Teorija masovne komunikacije]. London: Sage.
- O., G. (5.2.2008) Enoznačne zamejitve ni. *Delo*, str. 18.
- *Our Common Future*. [Naša skupna prihodnost]. (1987). Oxford, New York: Oxford University Press.
- Retar, I. (1996). *Trženje športa za vse*. Ljubljana: Športna unija Slovenije.
- *Statistično raziskovanje*. Pridobljeno dne 13.3.2008 iz:
http://www.ajpes.si/Statisticno_raziskovanje/Predstavitev_raziskav/Raziskovalna_dejavnost.
- Strel, J. (1998). *Zakon o športu*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- *Šport v Republiki Sloveniji*. Pridobljeno 12.3.2008 iz:
http://www.sport.si/sport_v_sloveniji.php.
- Šugman, R. (1997). *Zgodovina svetovnega in slovenskega športa*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Šugman, R. (1998). *Organiziranost športa doma in v svetu*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

- Šugman, R. (2006). Dileme in perspektive slovenskega športa doma in v združeni Evropi. *Teorija in praksa*, 43(3/4), 373-385.
- Šugman, R., Bednarik J., Doupona, M., (2006). *Športni menedžment*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport. *Tipologija dokumentov po COBISS, del za vodenje bibliografij*. Pridobljeno dne 12.3.2008 iz: http://www.pef.uni-lj.si/raziskovalno_pdf/Tipologija_slv.pdf
- *Tipologija dokumentov po COBISS, del za vodenje bibliografij*. Pridobljeno dne 12.3.2008 iz: http://www.pef.uni-lj.si/raziskovalno_pdf/Tipologija_slv.pdf
- Ulaga, D. (1980). *Telesna vzgoja, šport, rekreacija*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Vreg, F. (1990). *Demokratsko komuniciranje : prispevek k pluralistični paradigmi v komunikacijski znanosti*. Maribor: Obzorja.
- Zakon o društvih, Uradni list RS, 61/2006.
- Zakon o športu, Uradni list RS 22/1998.
- *Zgodovina Olimpijskega komiteja Slovenije*. Pridobljeno dne 12.3.2008 iz: <http://www.olympic.si/index.php?id=131>.